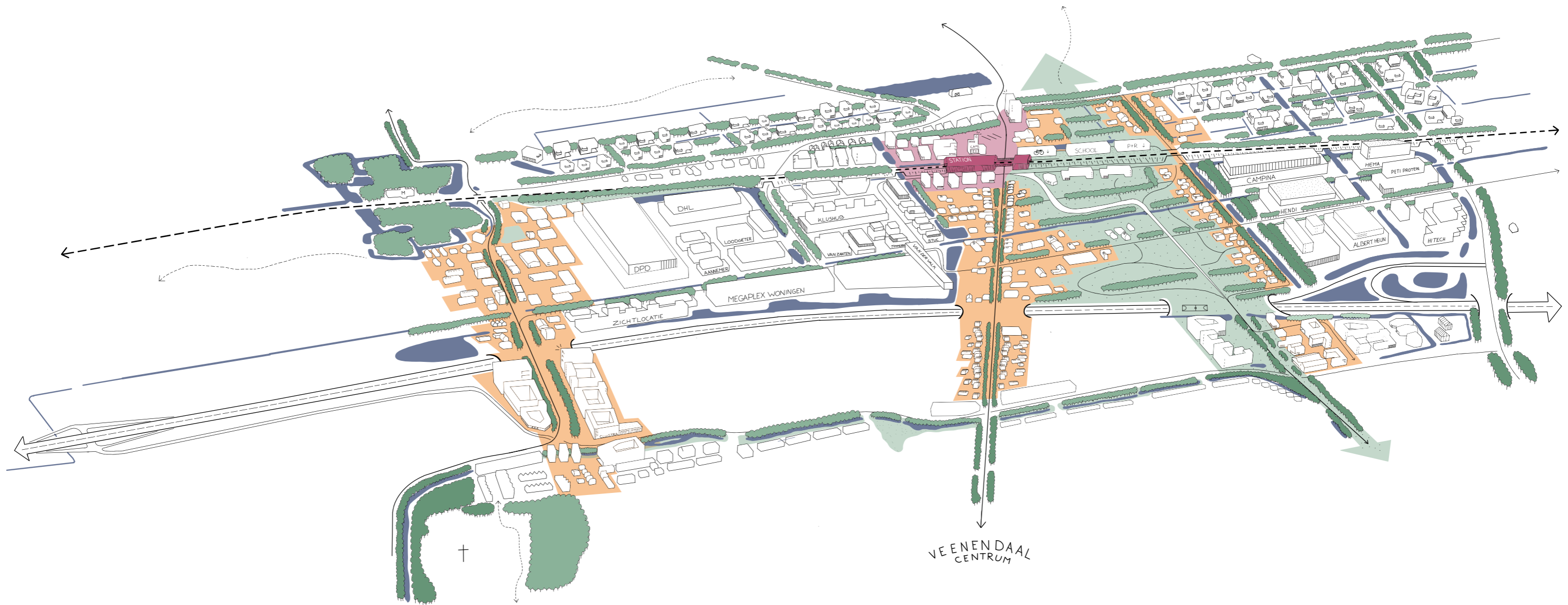

SUN(NY) SIDE UP

Veens woon en werklandschap
in het hart van de infrastructurele sun-corridor

*Toen ik in maart 2022 in Nederland terug kwam,
na een periode in Denemarken te hebben
gewoond, had ik een groot probleem. Ik kon
nergens een woning vinden.*

Bron: College van Nijmegenadviseurs

Schetsessie - foodvalley 2100
1^e Toekomst atelier XXL

VOLOP LEEFRUIMTE

PRACHTIGE REGIO

INDUSTRIEEL ERFGOED,
RITMEESTER FABRIEK

TEGELS HALEN MET DE
INTERCITY

GENERIEKE VINEX

VITAMINE-D FABRIEK IN
HET STADSCENTRUM

DORPSE LINTEN

A12 ALS BARRIERE

NAOORLOGSE
WONINGBOUW

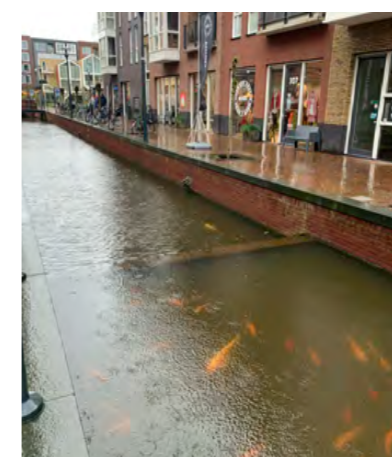

HET INTERCITY
STATION VEENENDAAL
- DE KLOMP

HET STADSSTRAND

WINKELSTRAAT MET HEUVELRUG
OP DE ACHTERGROND

STADSGRACHT MET
KARPERS

BEDRIJFSHAL IN HET
GROEN

VERDOZING VAN HET
LANDSCHAP

ONDERZOEKSVRAAG

Hoe ontwikkeld Veenendaal een toekomstvisie voortkomend vanuit het eigen karakter?

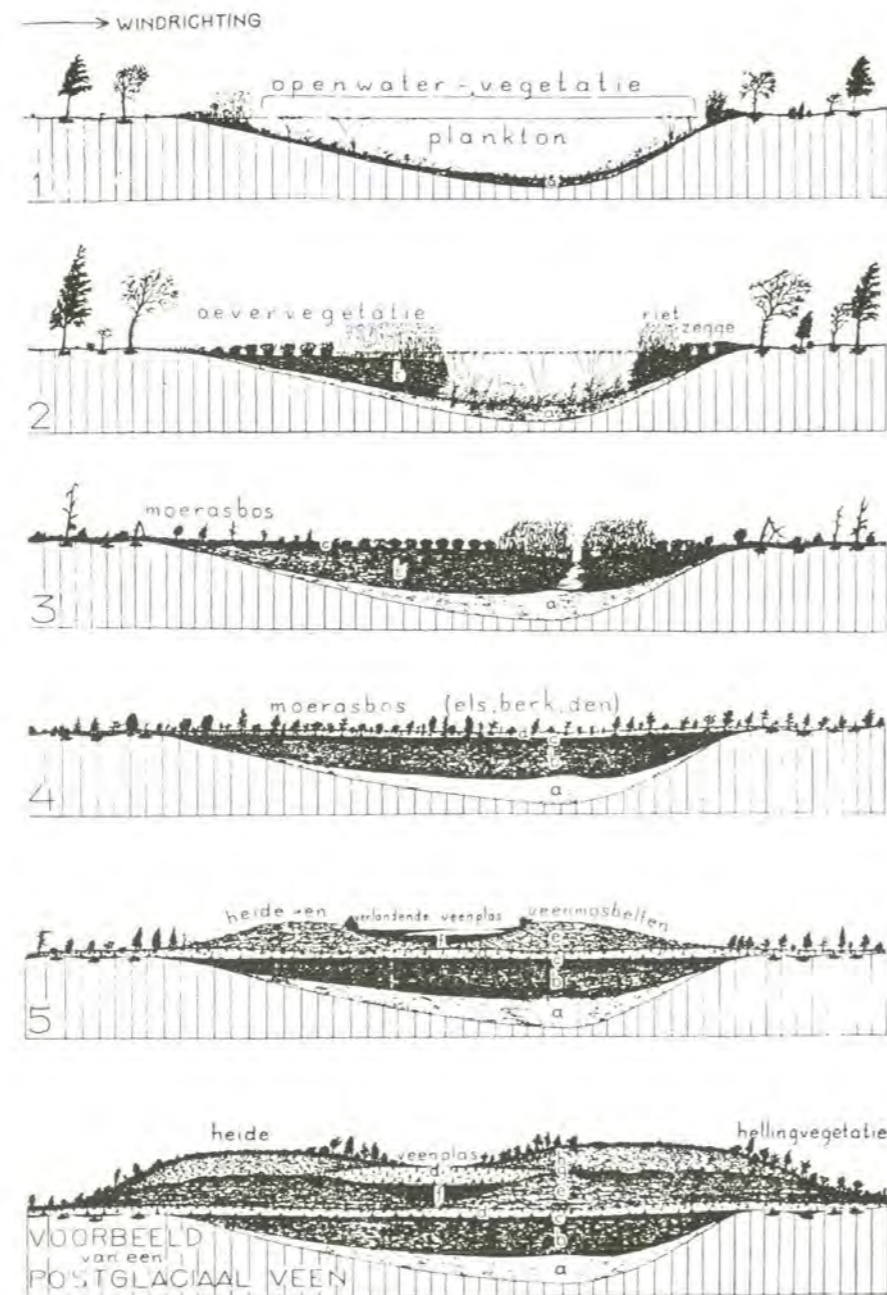
Veenendaal
"De Zwaard"

ONDERZOEK & RUIMTELIJKE ANALYSE

HOE VEENENDAAL IS ONTSTAAN

Turfstekersdorp in het veen

Bron: Historische vereniging Soest/Soesterberg

Bron: Gemeentearchief Veenendaal

TURF, WOL & SIGAREN LATEN VEENENDAAL GROEIEN

Bron: Gemeente archief Veenendaal

Turfhaven in het centrum

Bron: Veenendaal op de kaart

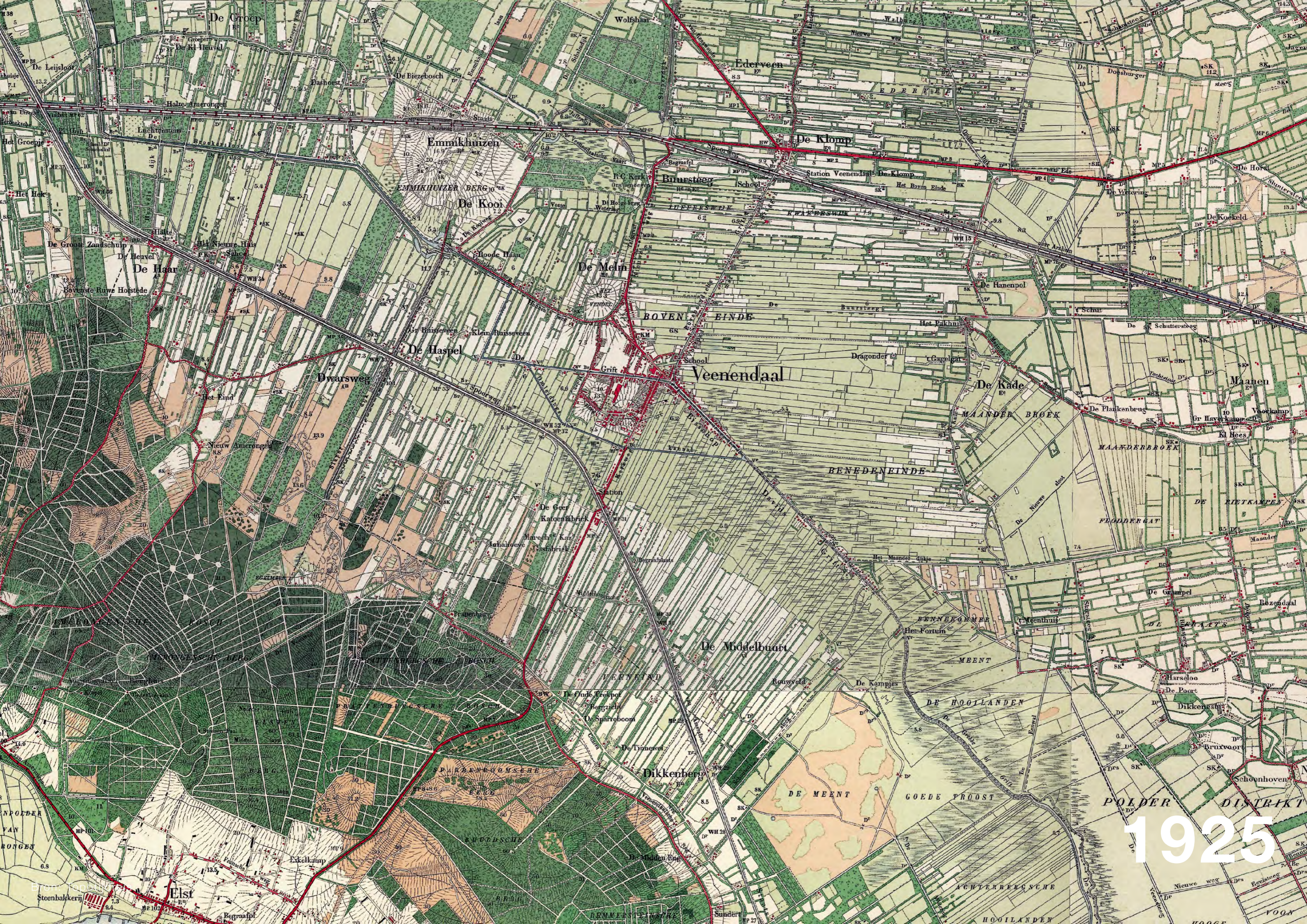
Scheepjeswol fabriek

Bron: USINE

Ritmeester sigaren fabriek

1925

Steenbakkerij

Elst

Dikkenberg

De Middeltaart

Veenendaal

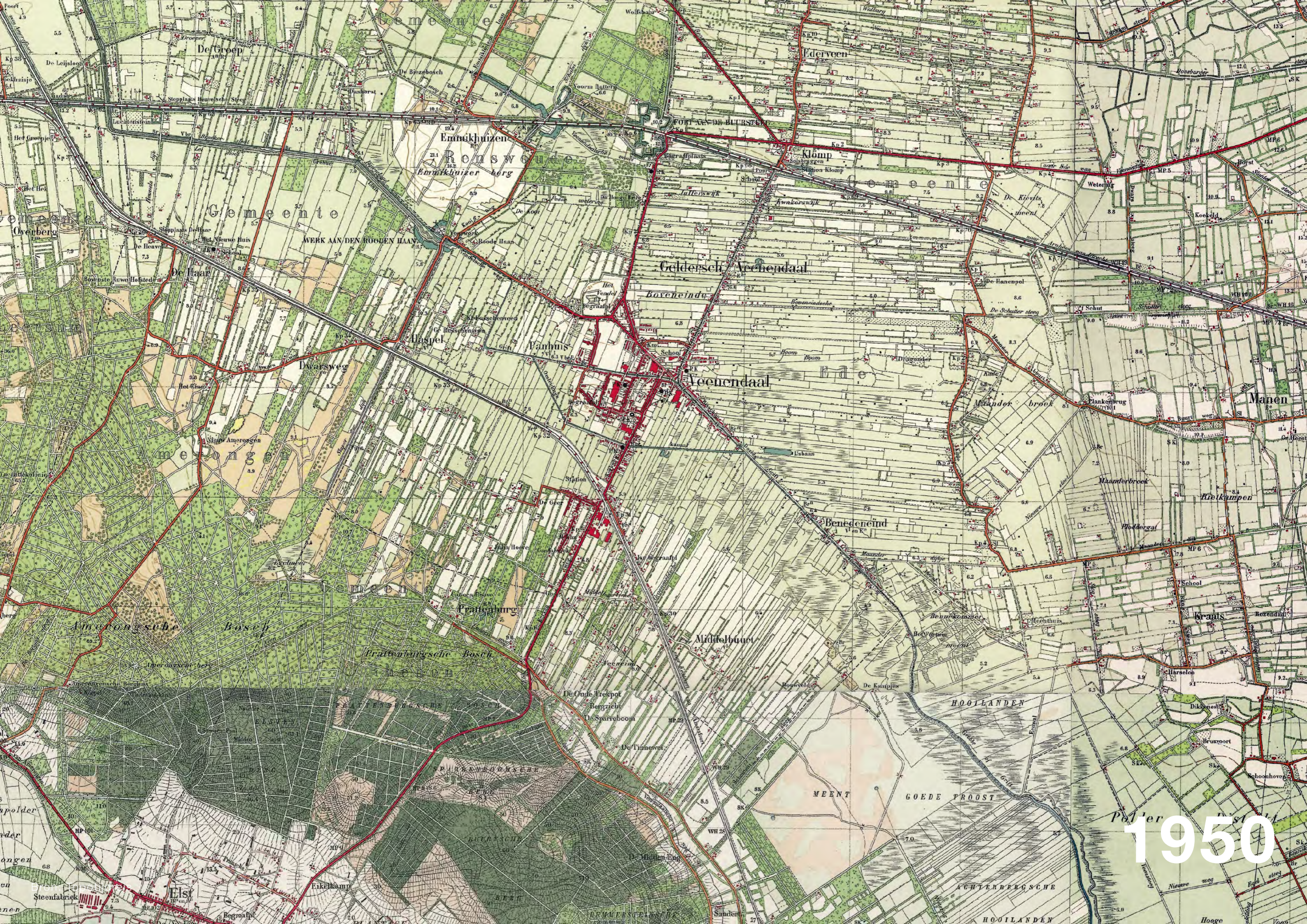
Emmikhuizen

Ederveen

De Haar

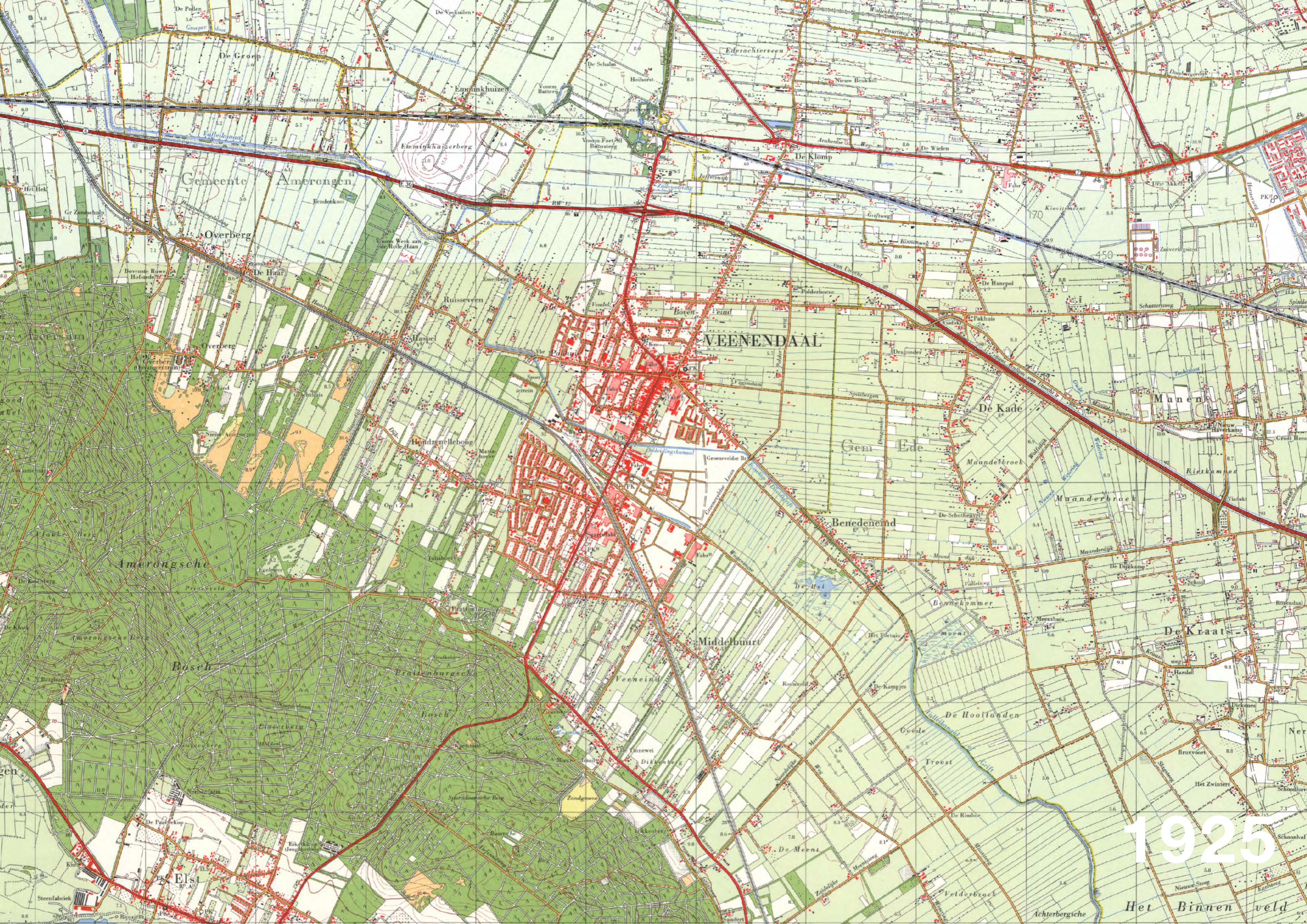
De Groep

1950

VEENENDAAL

Gemeente Amerongen

Overberg

Amerongsche Bosch

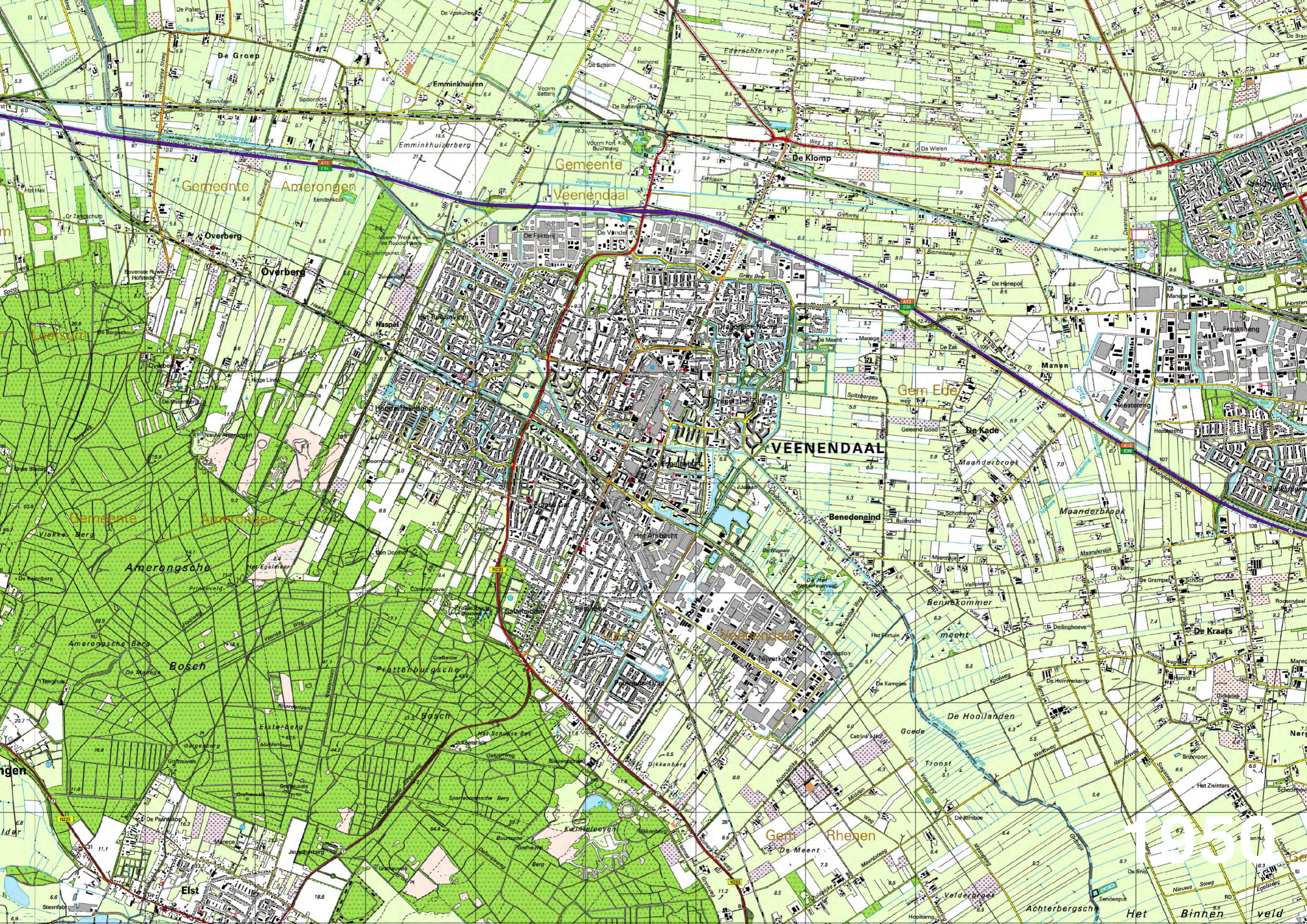
Bosch

Elst

1925

Het Binnen veld

Gemeente
Veenendaal

Gemeente
Amerongen

VEENENDAAL

1950

Overberg

Overberg

Gem Ede

Maanderbroek

Amerongsche

Bosch

Prattenburgsche

Bosch

Gem Rhenen

Bennikommer

Troost

Elst

Kwintelooijen

Achterbergsche

Het Binnen veld

Gemeente
VEENENDAAL
Veenendaal

Gemeente Utrechtse Heuvelrug

Gemeente

Gemeente Utrechtse Heuvelrug

Gemeente
Veenendaal

VEENENDAAL
Veenendaal

Amerongse

Bos

NATIONAAL PARK

UTRECHTSE HEUVELRUG

Gemeente Rhenen

BINNENVELD

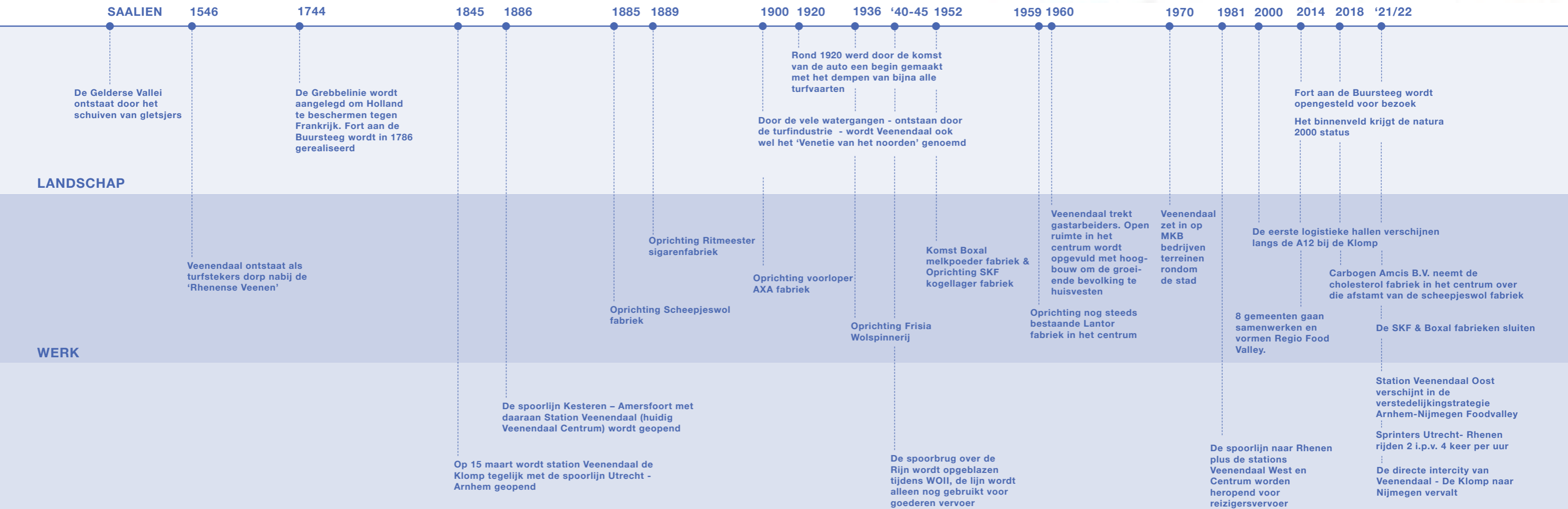
BINNENVELD

WERK, SPOOR & LANDSCHAP

Ruimtelijke ontwikkeling van veenendaal

'Landschap, spoor en werk vormen de drie ruimtelijke elementen die Veenendaal door de jaren heen hebben gevormd'

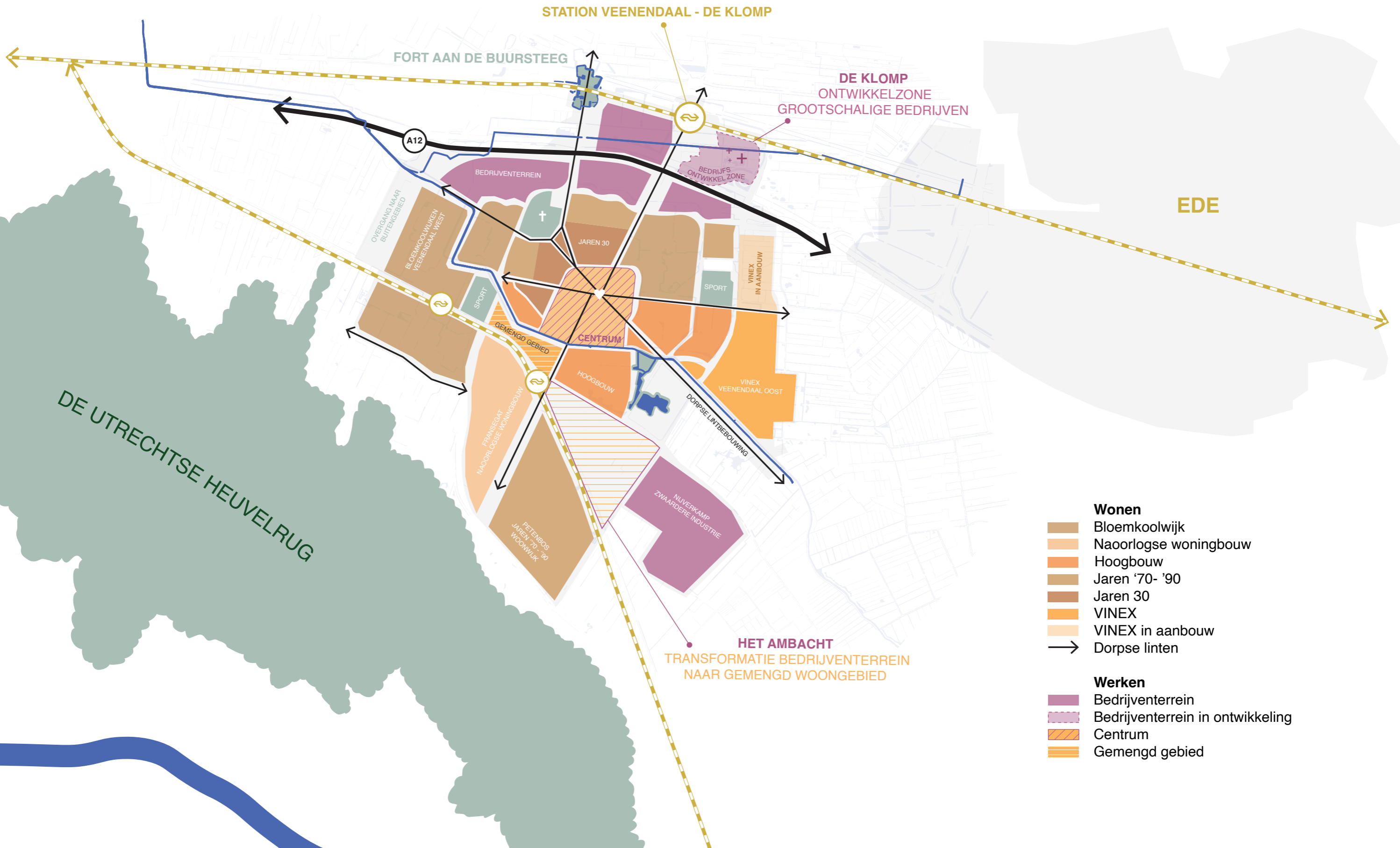
LANDSCHAP

WERK

SPOOR

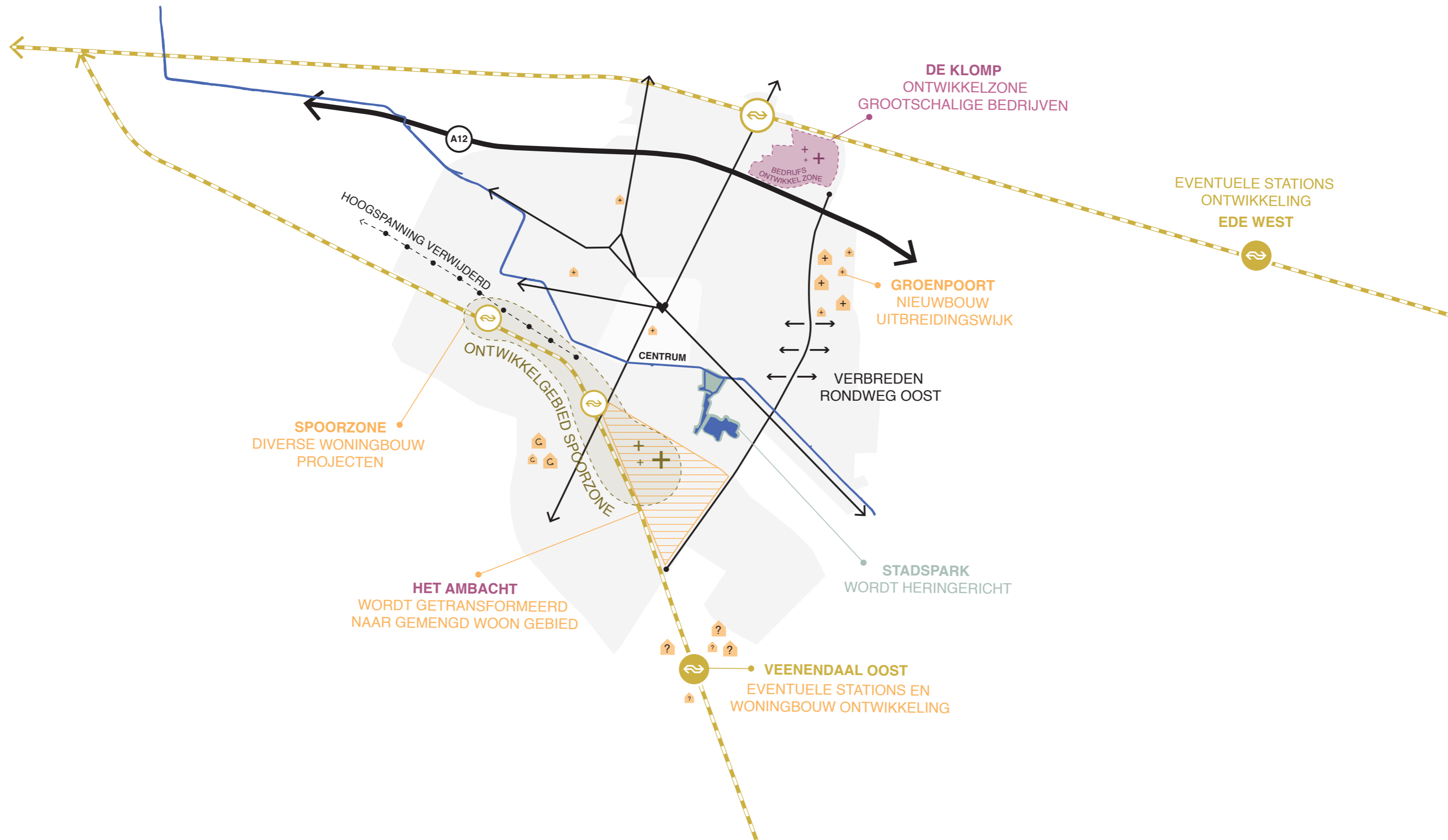

HOE ZIT VEENENDAAL NU IN ELKAAR?

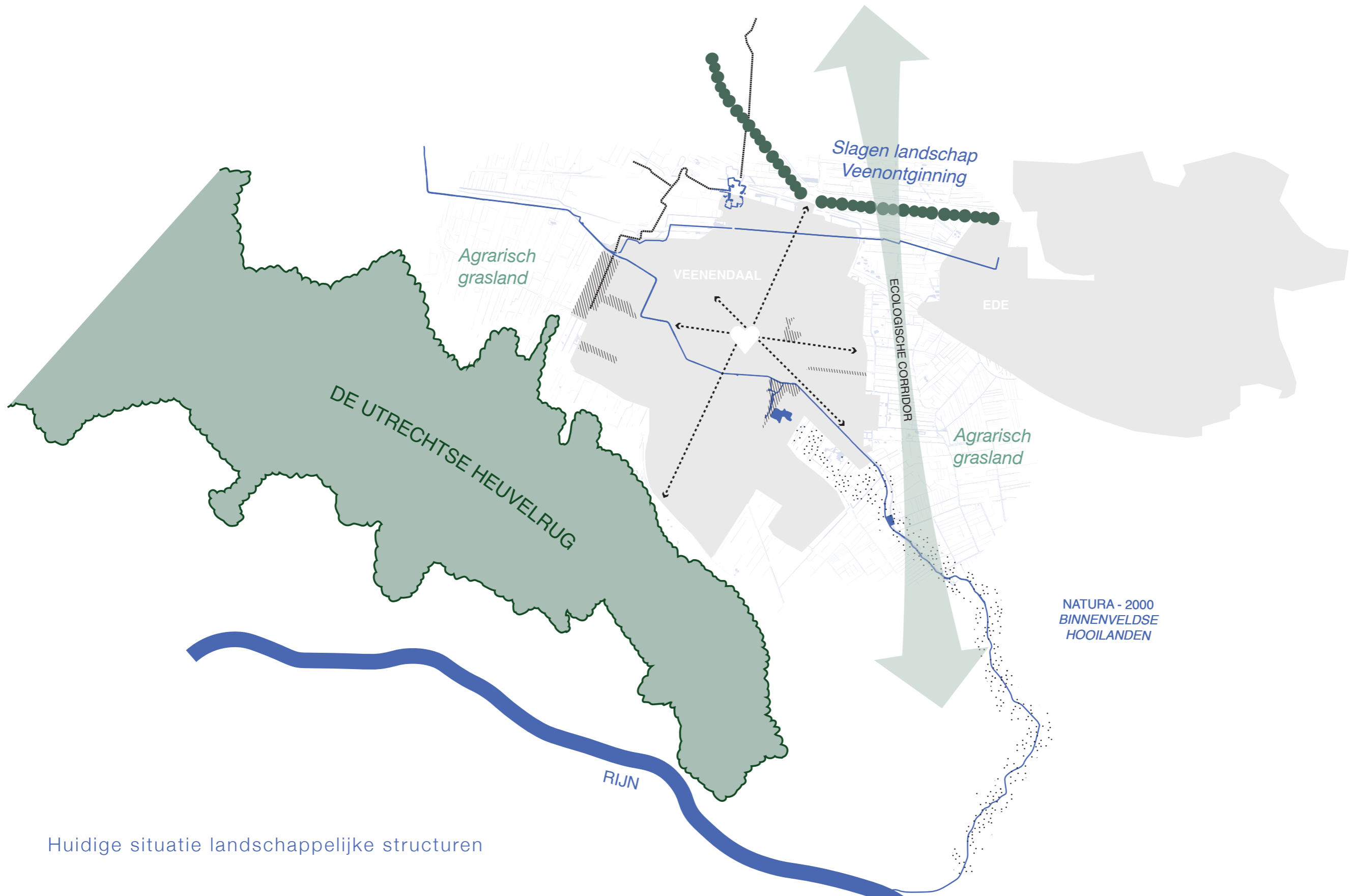

WELKE ONTWIKKELINGEN SPELEN ER MOMENTEEL?

LANDSCHAPSSTAD

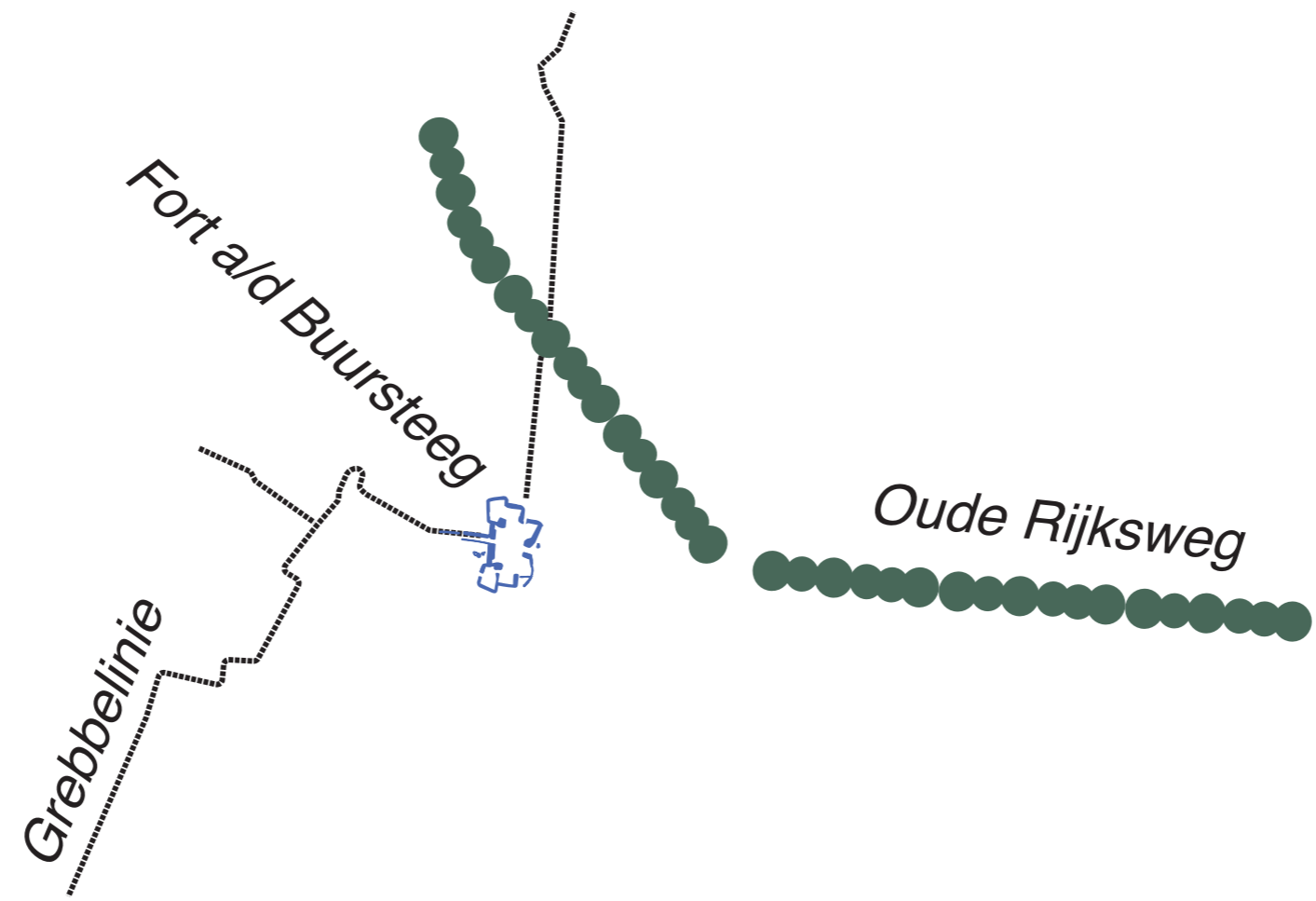
Huidige situatie landschappelijke structuren

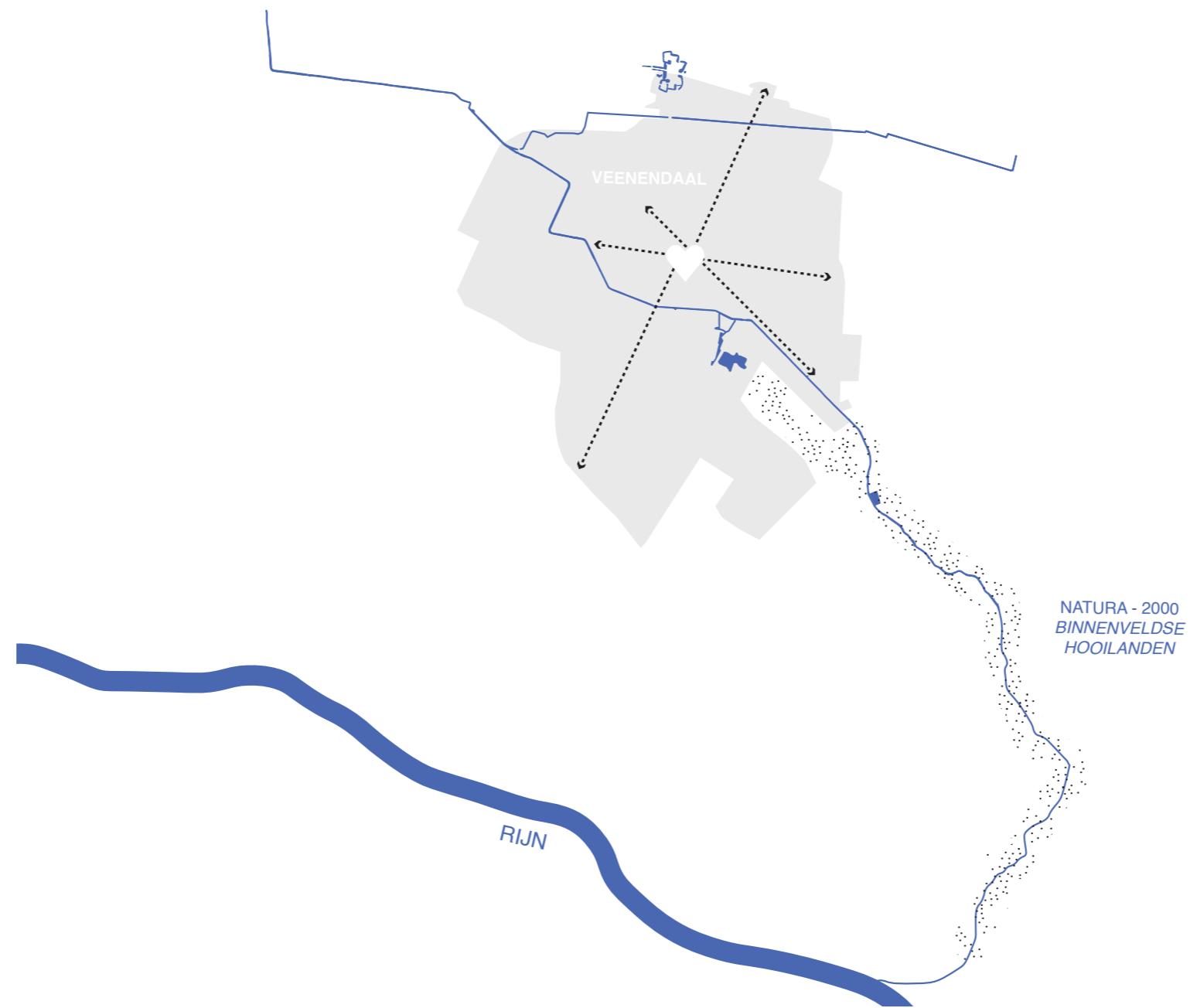
De Utrechtse Heuvelrug

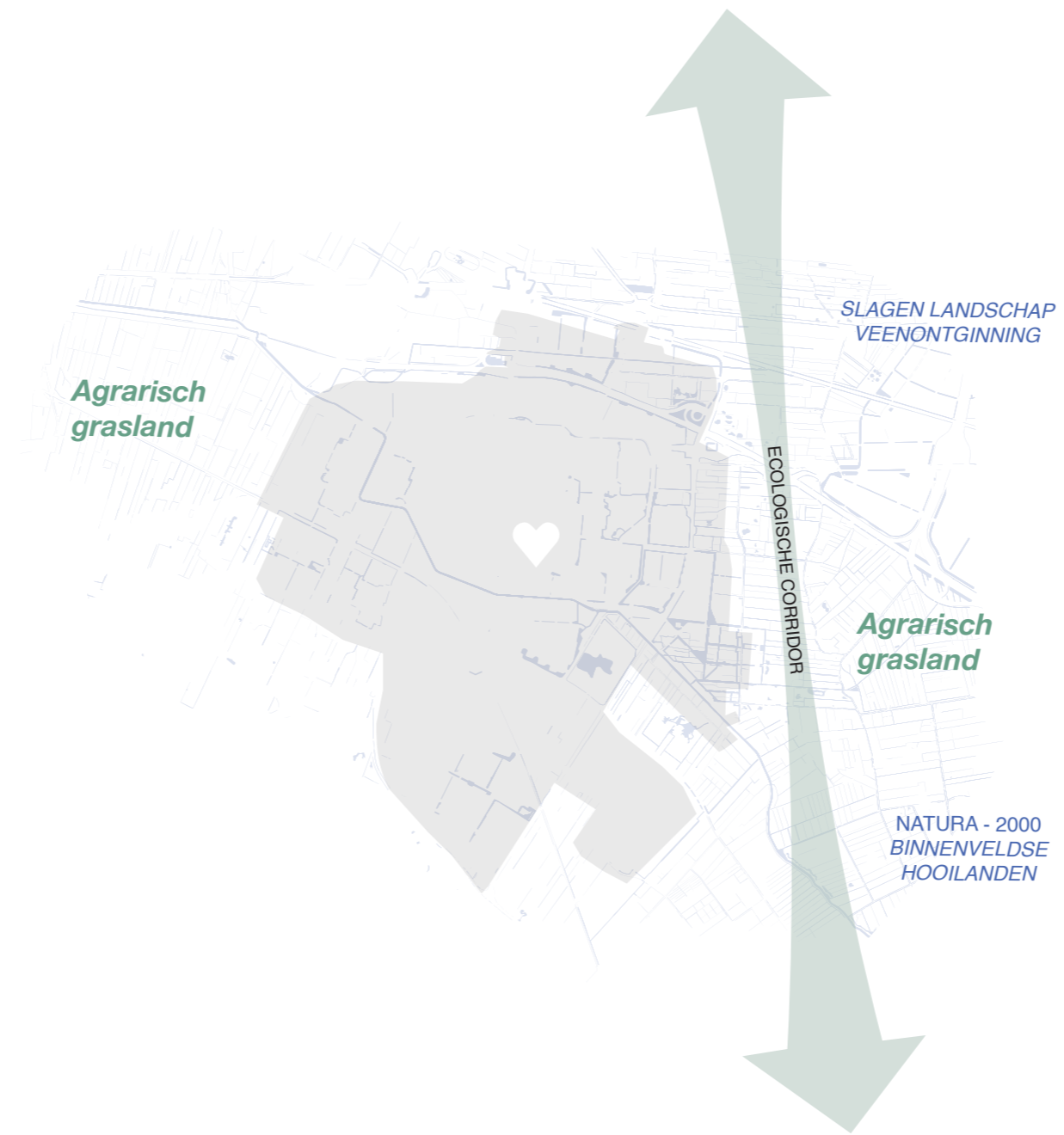
Historische structuren

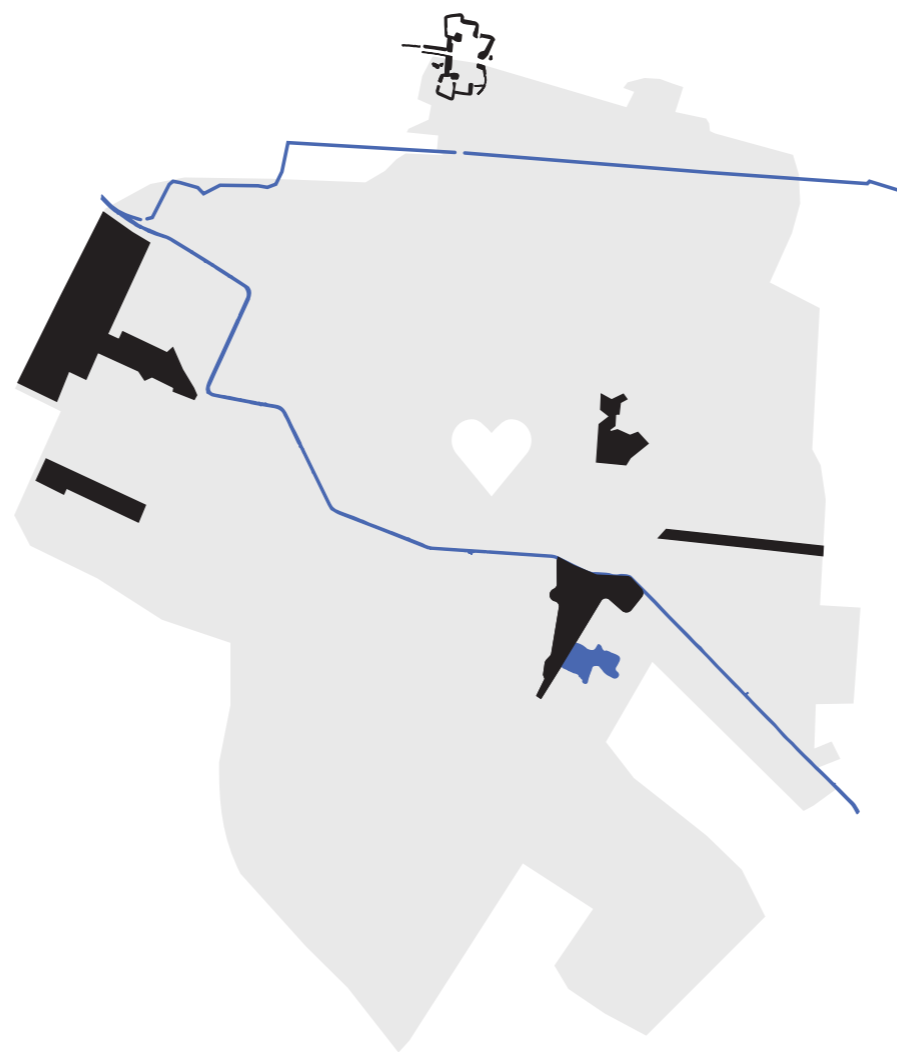
Waternetwerk & zichtlijnen oude turfvaarten

Agrarisch ommeland

Stadsgroen

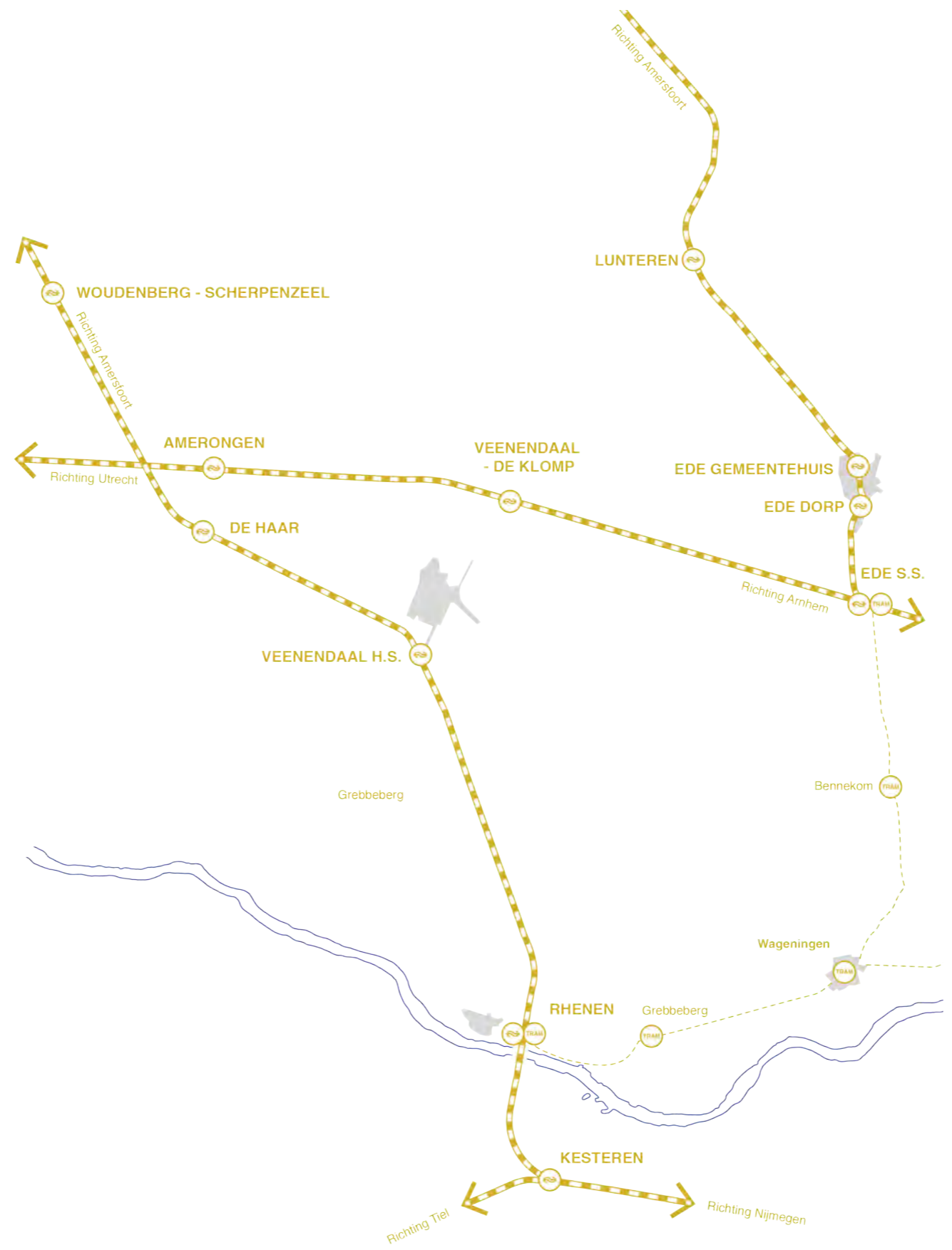

SPOORSTAD

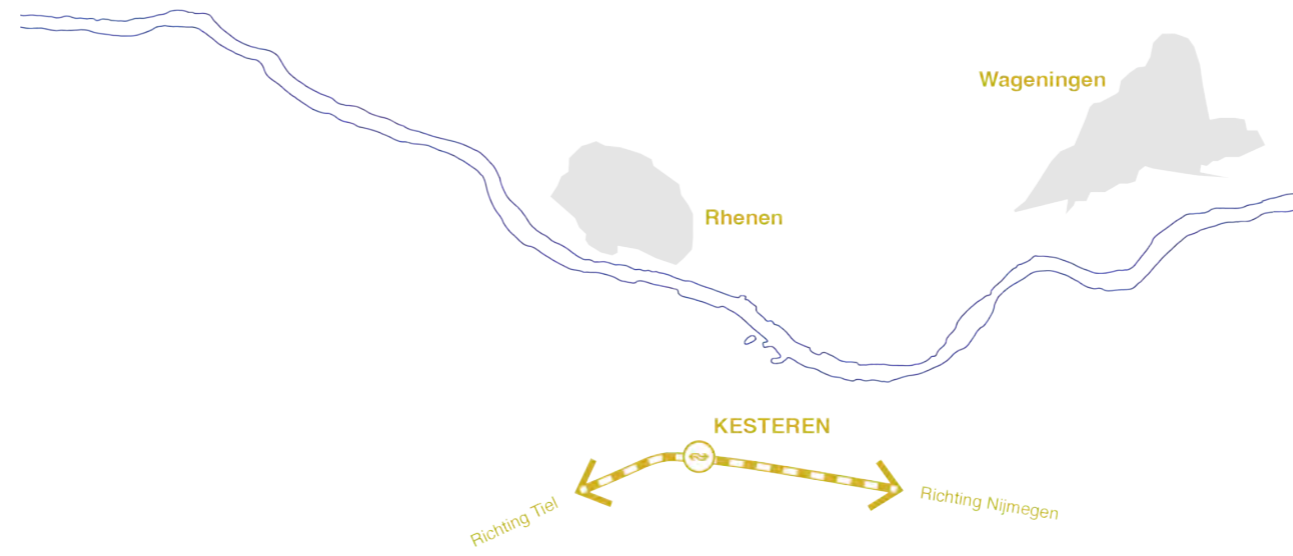
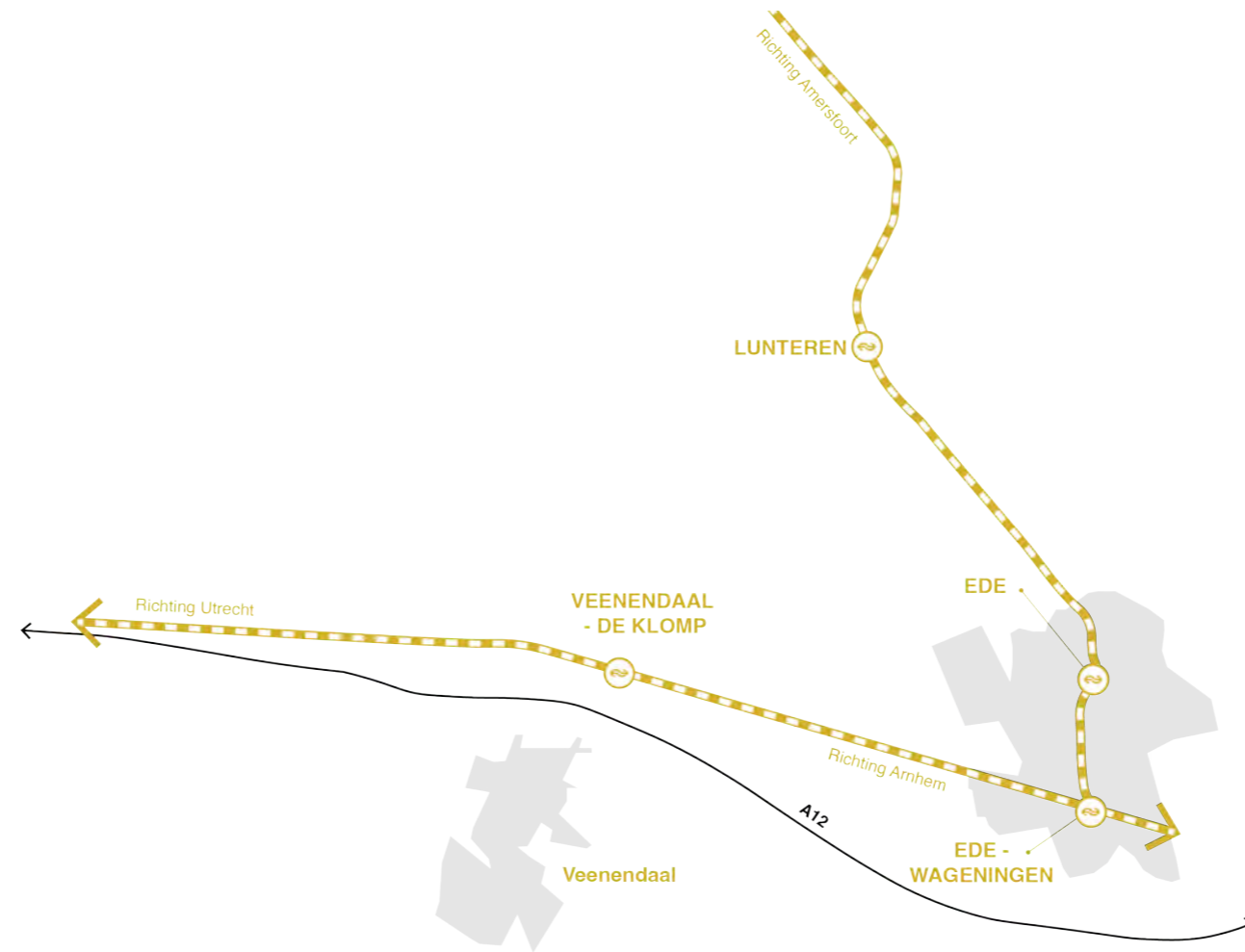
Huidige situatie spoor en gerelateerde gebiedsontwikkeling

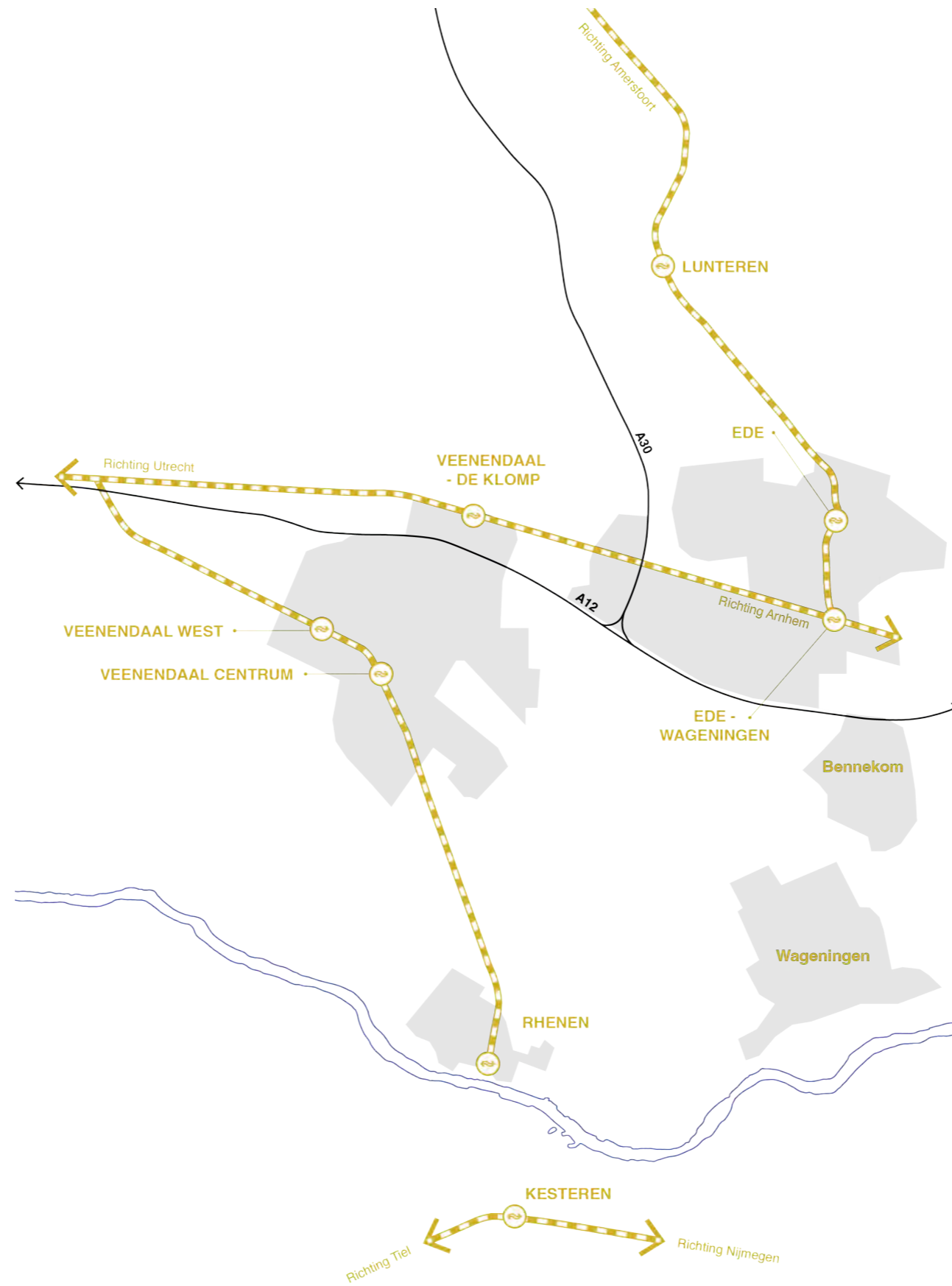
1925

1975

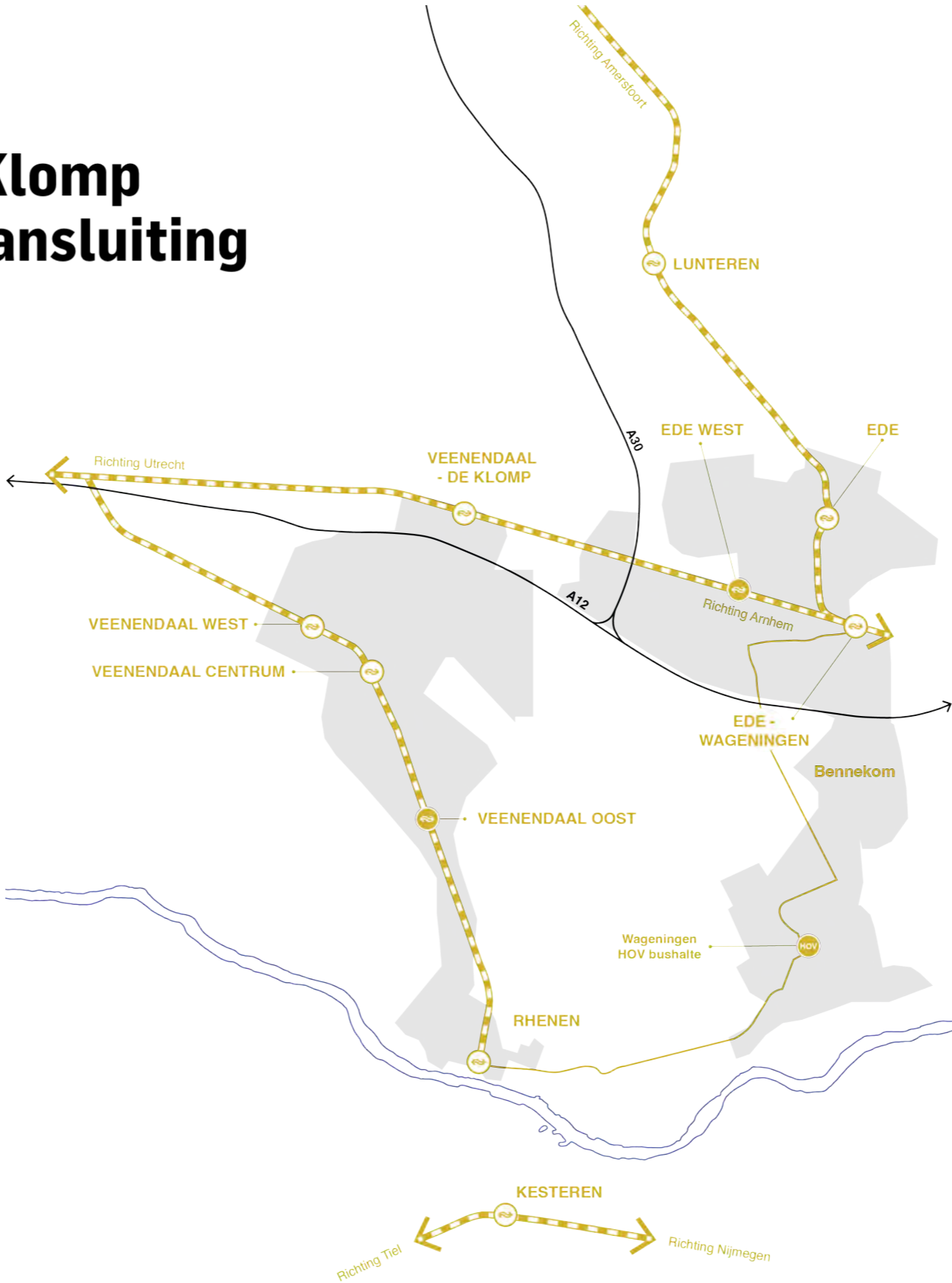

2024

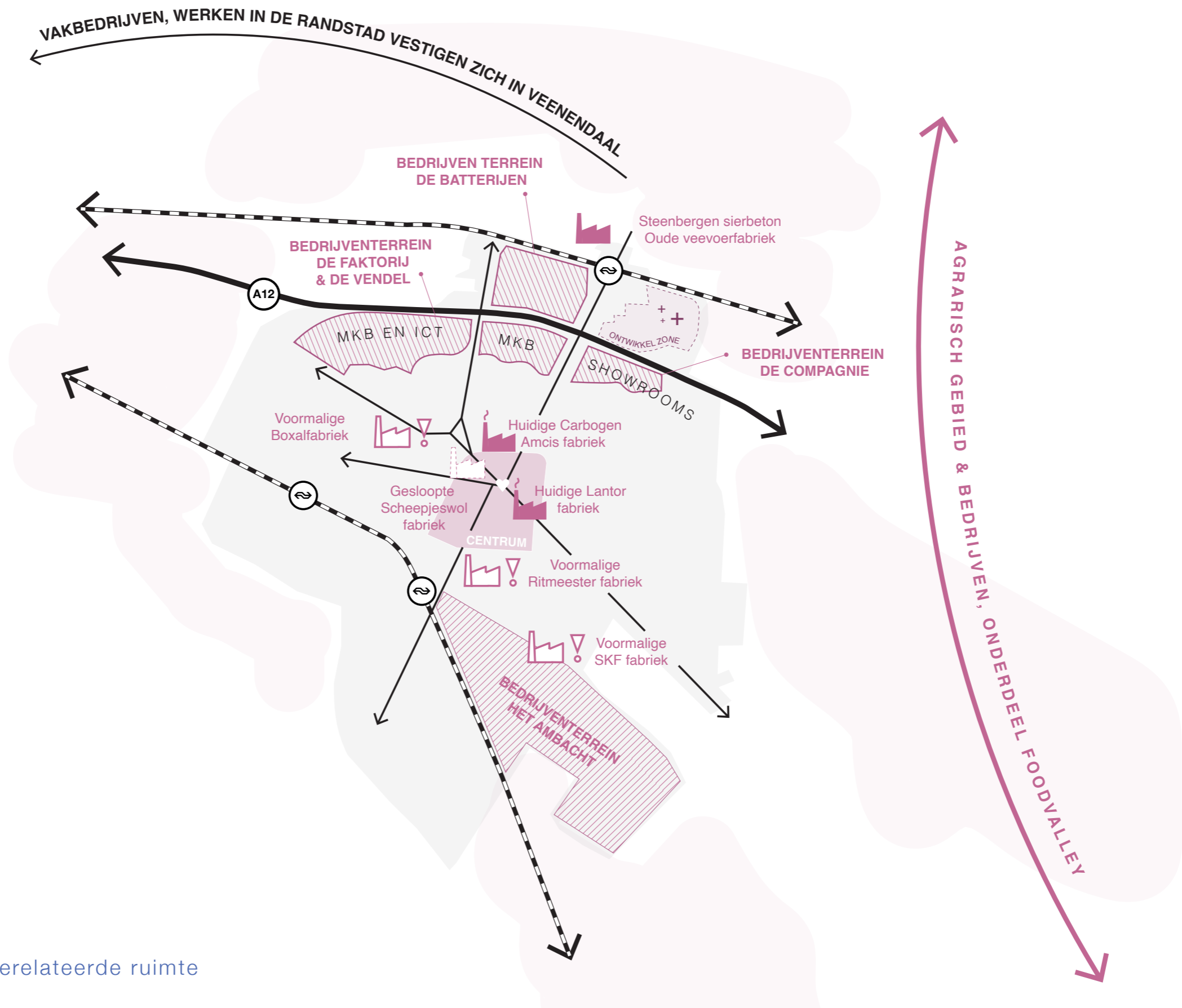
Station Veenendaal-De Klomp verliest rechtstreekse aansluiting met Nijmegen

2050 in huidig beleid

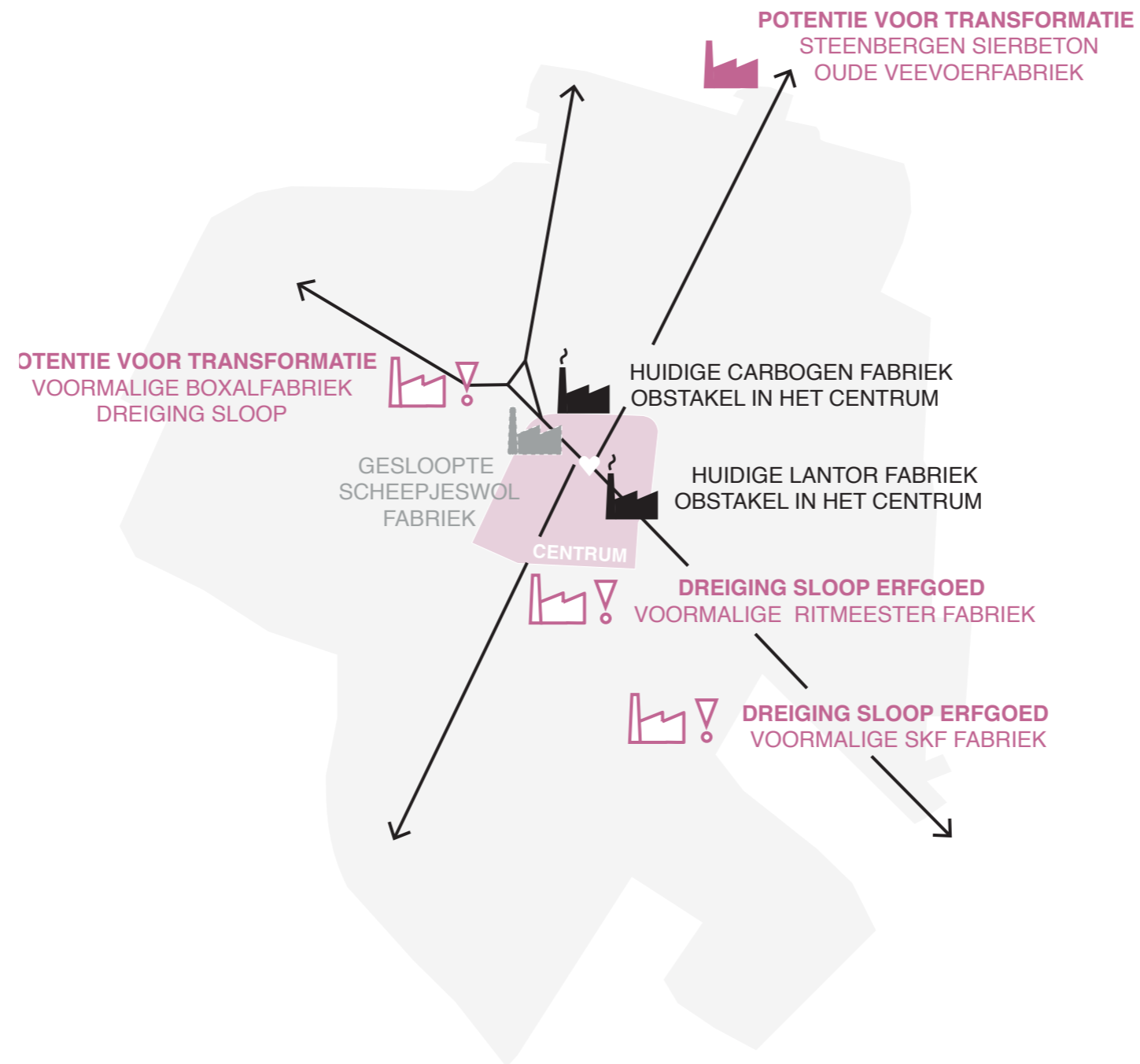

WERKSTAD

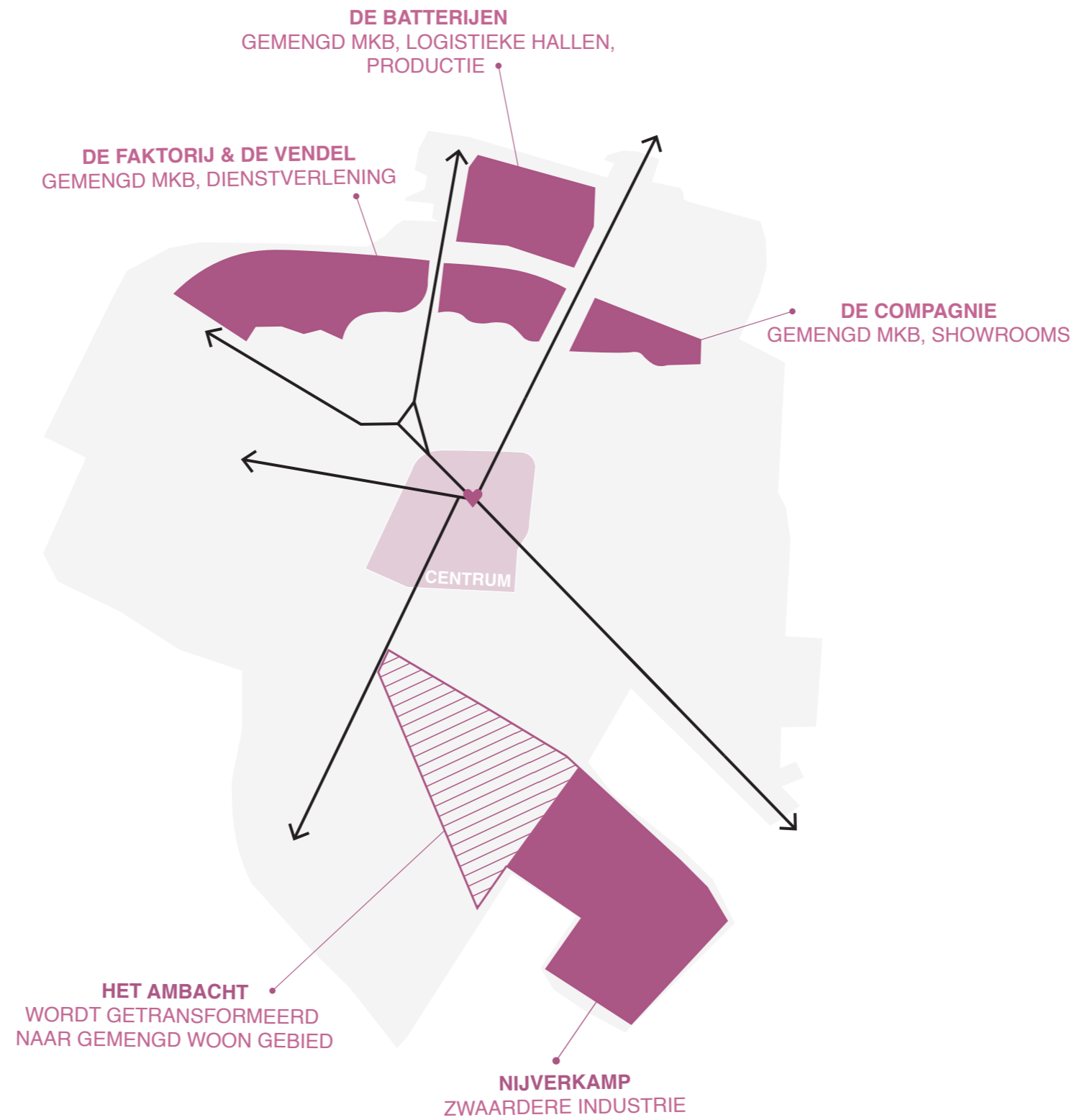
Huidige situatie bedrijfsgerelateerde ruimte

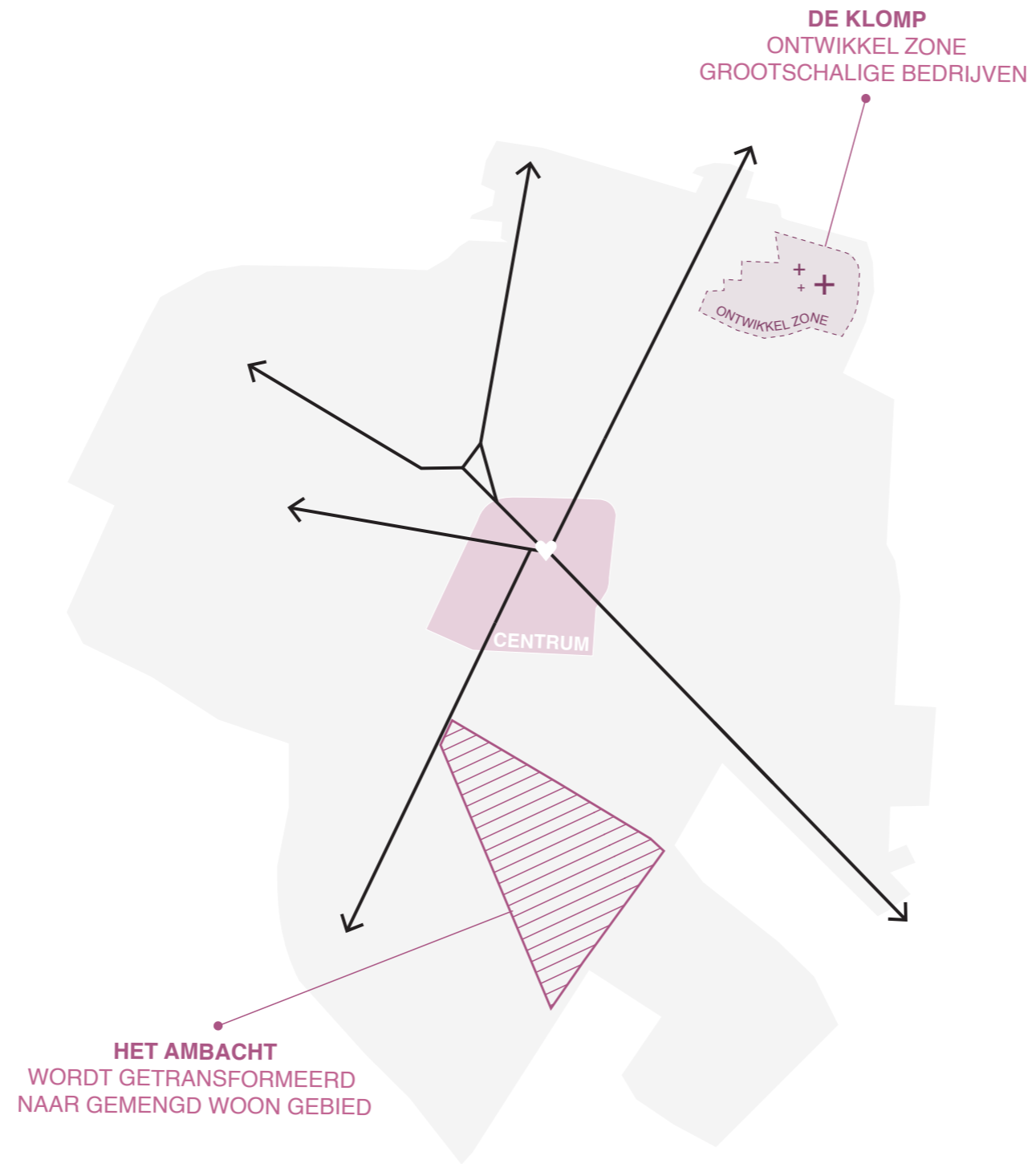
Fabrieken en transformatie mogelijkheden

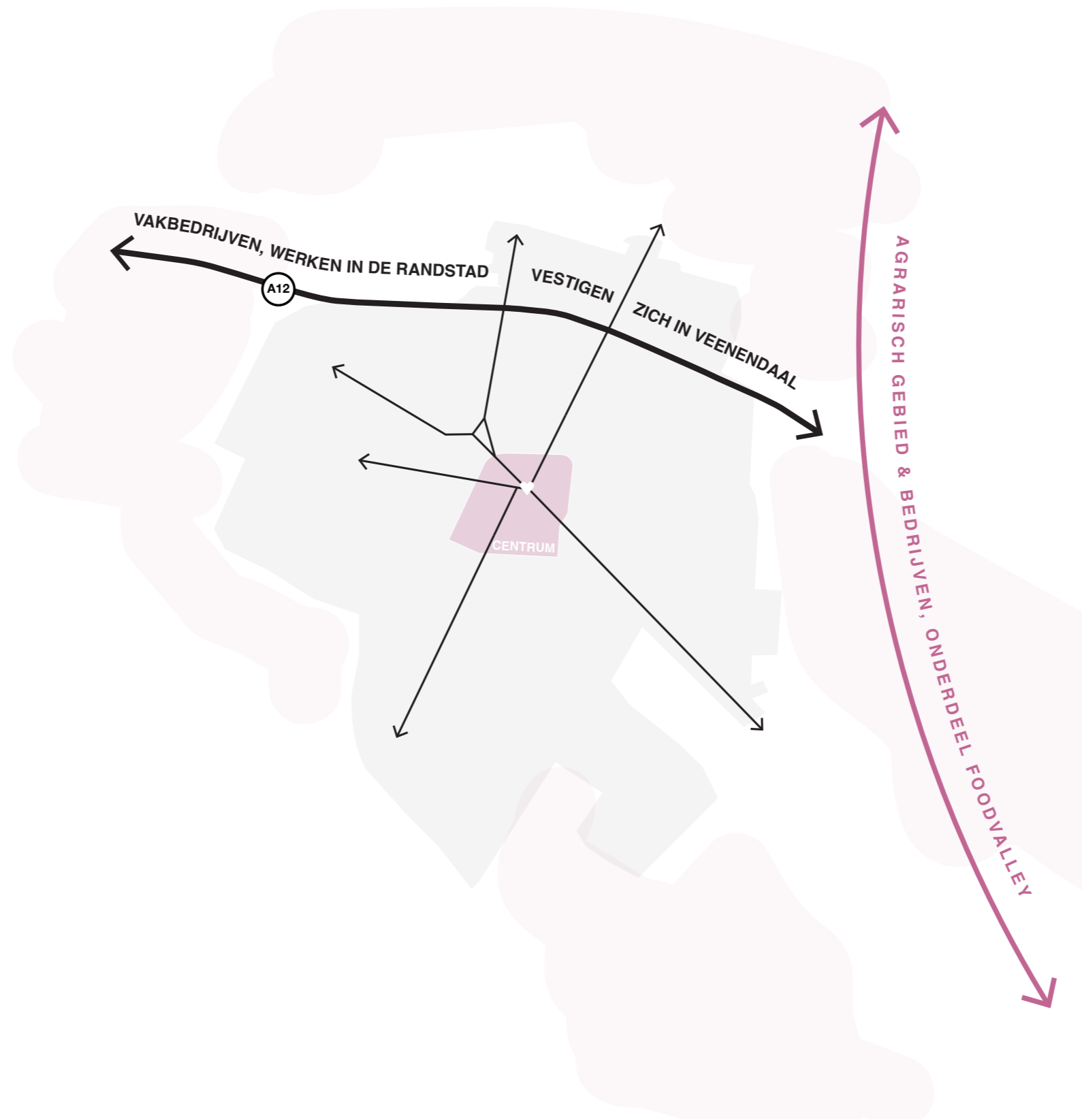
Bedrijventerreinen en functie

Ontwikkelingen

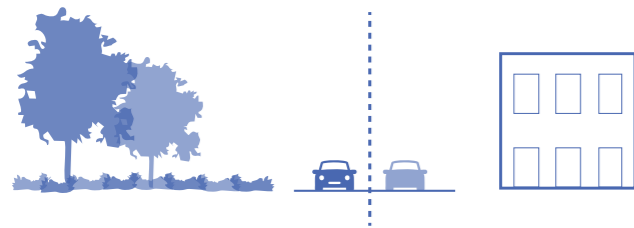

Stadsoverstijgende
werkgelegenheid

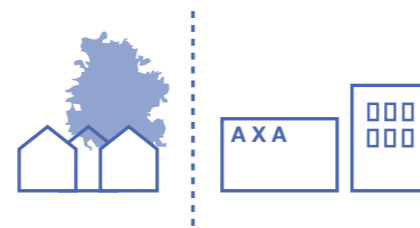

CONCLUSIES STADSANALYSE

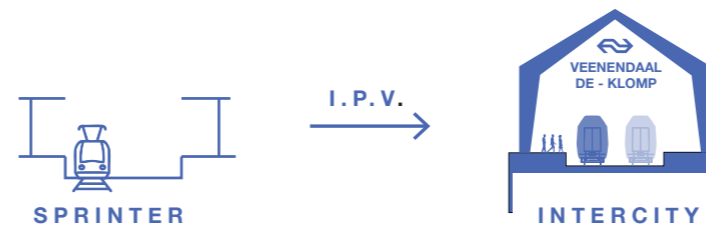
SCHEIDING TUSSEN LANDSCHAP EN STAD

Tussen stad en landschap ligt een harde scheiding. Landschappelijke structuren worden niet doorgetrokken de stad in

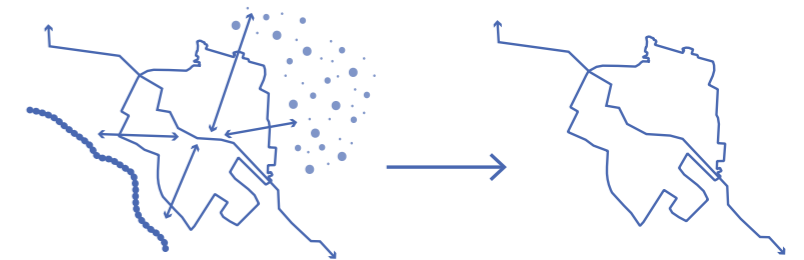
SCHEIDING WERKEN EN WONEN

Werk en wonen scheiden zich steeds verder, werken vind vooral plaats aan de stadsranden

SPRINTERSPOORZONE

Er wordt ingezet op de sprinterspoorzone i.p.v. op de intercity spoorzone. Risico: Veenendaal-De Klomp niet houdbaar op de lange termijn

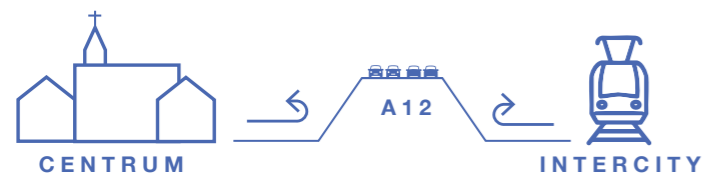

STAD / LANDSCHAP RELATIE

De relatie tussen de stad en het landschap is in de loop van de jaren verloren gegaan, met name door het dempen van de turfvaarten

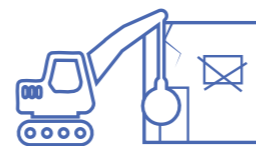

CONCLUSIES STADSANALYSE

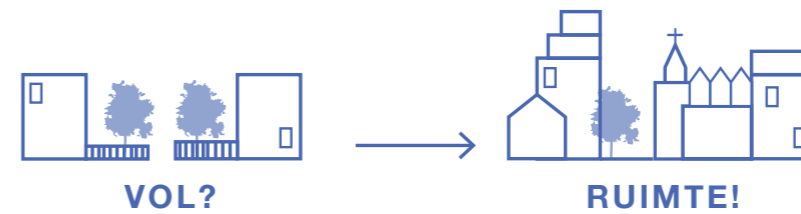
A12 ALS BARRIÈRE

De A12 vormt een infrastructurele barrière tussen het centrum en het intercitystationsgebied

TE SNEL SLOPEN

Er wordt snel gesloopt en met name industrieel erfgoed wordt vaak niet herbestemd

DE STAD LIJKT VOL

De stad wordt als vol ervaren. Dit zorgt ervoor dat er te snel wordt gekeken naar uitbreidingsplannen in plaats van inbreiding en verdichtingsplannen

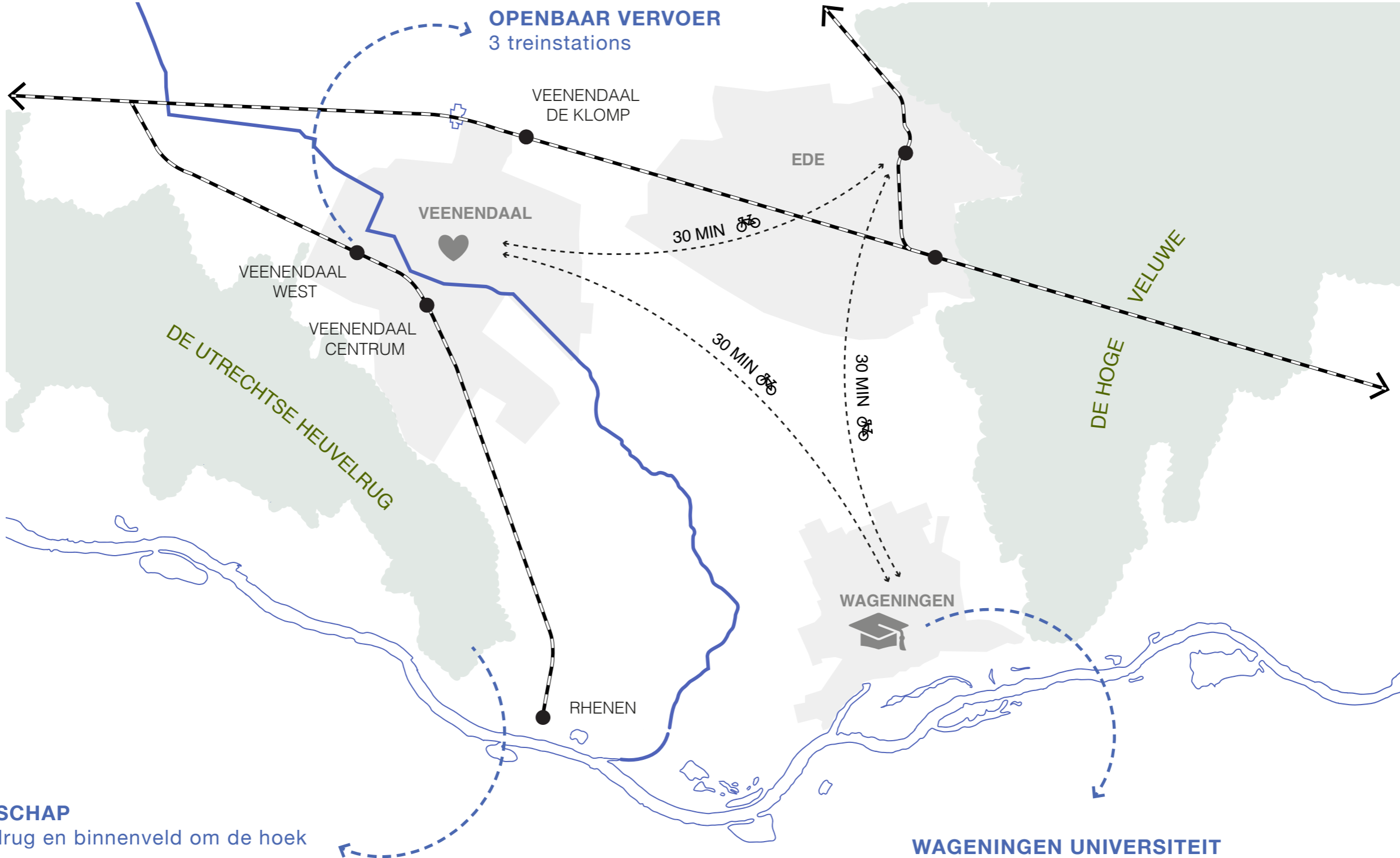

DORPS BOUWEN IN DE STAD

Ontwikkelingen manifesteren zich als dorps terwijl Veenendaal inmiddels al een middelgrote stad is

RELEVANTIE VAN DE REGIO

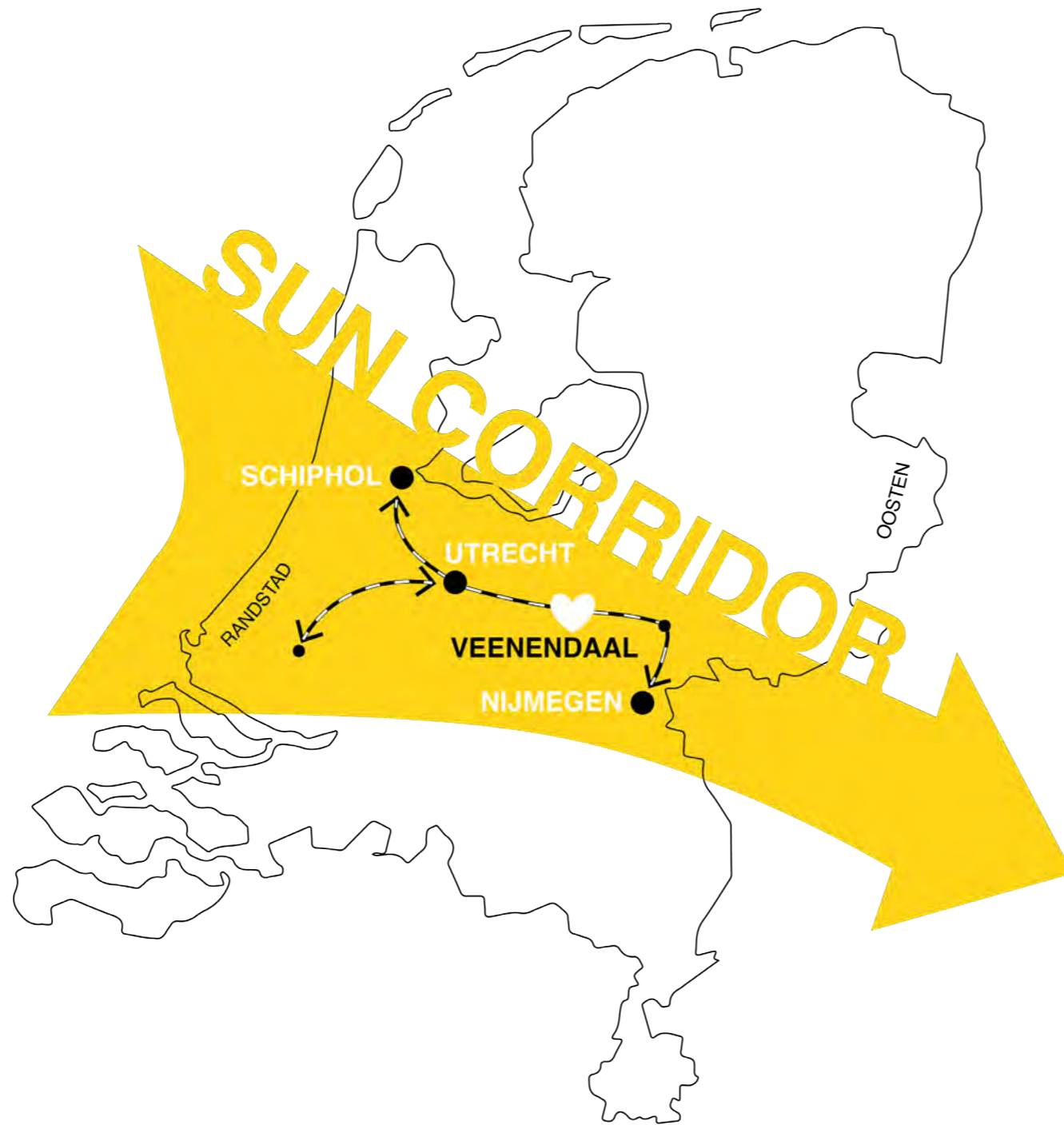

LANDSCHAP
Heuvelrug en binnenveld om de hoek

WAGENINGEN UNIVERSITEIT
Veenendaal ligt op fietsafstand van de WUR

SUN CORRIDOR & TREK NAAR HET OOSTEN

Ambtenaren moeten de Randstad uit, méér werkgelegenheid naar de regio: 'Anders voelt de overheid ver weg'

Trek uit de Randstad blijft maar toenemen

Gemeenten die vorig jaar per duizend inwoners de meeste Randstedelingen mochten schrijven waren Nijverk, Noord-Beveland en Culmborg.

'Druk weinig ruimte en duur: Randstad steeds minder populair'

Wonen in de Randstad? 'Denkbaar scenario dat we richting 2050 naar Drenthe en delen van Gelderland trekken'

Dertigers Diede en Zep verlaten de Randstad, net als steeds meer mensen

Meer mensen verhuisden van Randstad naar rest van Nederland dan andersom

Marieke verhuisde terug naar de regio waar ze opgroeide omdat ze daar wel een huis kon betalen

Bronnen: AD, binnelandsbestuur.nl, RTL, RTV Utrecht, NOS, eenvandaag

BUURSTAD EDE

EDE

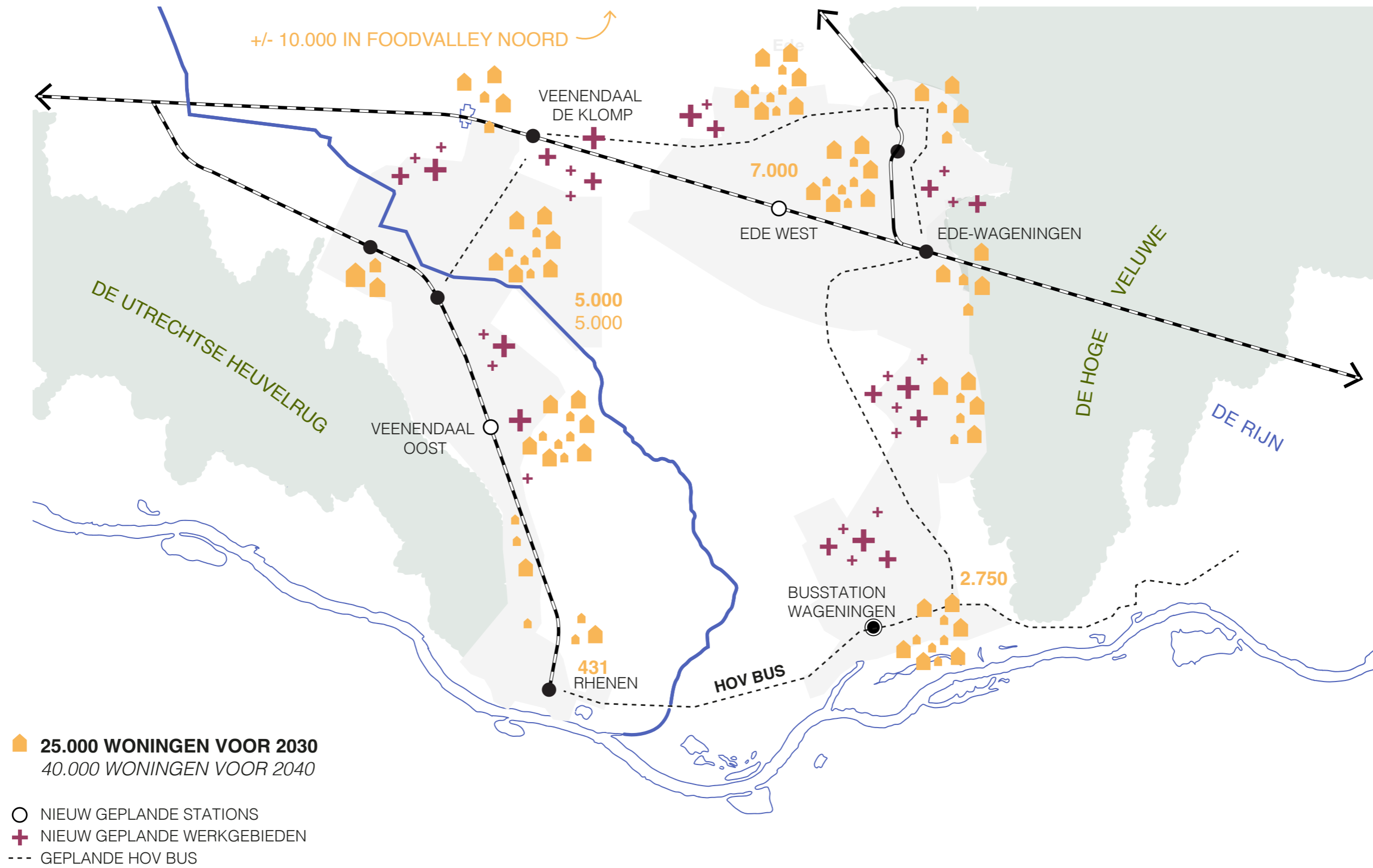
VEENENDAAL

Bronnen: eigen foto's, architectenweb, MIX architectuur, latei, wikipedia

NOVEX & VERSTEDELIJKINGSSTRATEGIE ARNHEM-NIJMEGEN

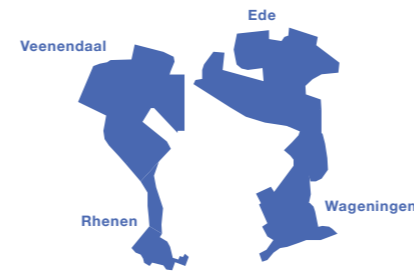
CONCLUSIES REGIOANALYSE

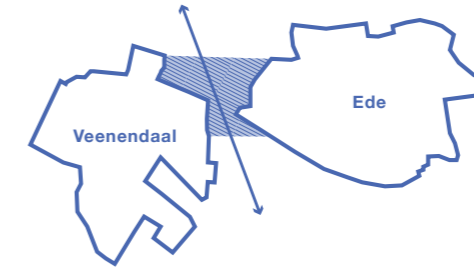
GROEIEN
Veenendaal en de regio gaan enorm groeien. Veenendaal groeit van formaat Purmerend (70.000 inwoners) naar formaat Delft, (100.000 inwoners). De regio bouwt 40.000 nieuwe woningen voor 2040

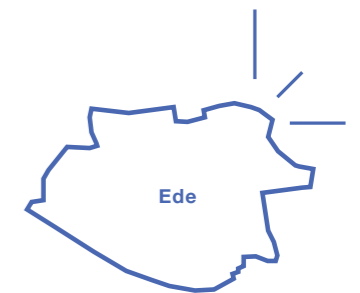
STRATEGISCHE LIGGING
Veenendaal en de regio liggen op een hele relevante en belangrijk positie in de trek west naar oost

FLANKEN SLIBBEN DICT
Door de uitgesmeerde NOVEX doelstellingen slibben de flanken van de heuvelrug dicht. Dit brengt verloedering van het landschap met zich mee

ECOLOGISCHE CORRIDOR VERDWIJNT
Het gebied tussen Ede en Veenendaal slibt langzaam dicht

EDE PAKT KOPPOSITIE
Ede pakt de koppositie met onder andere een nieuw treinstation, de herbestemming van de ENKA fabriek en profileert zich als uitvalsbasis voor Wageningse studenten

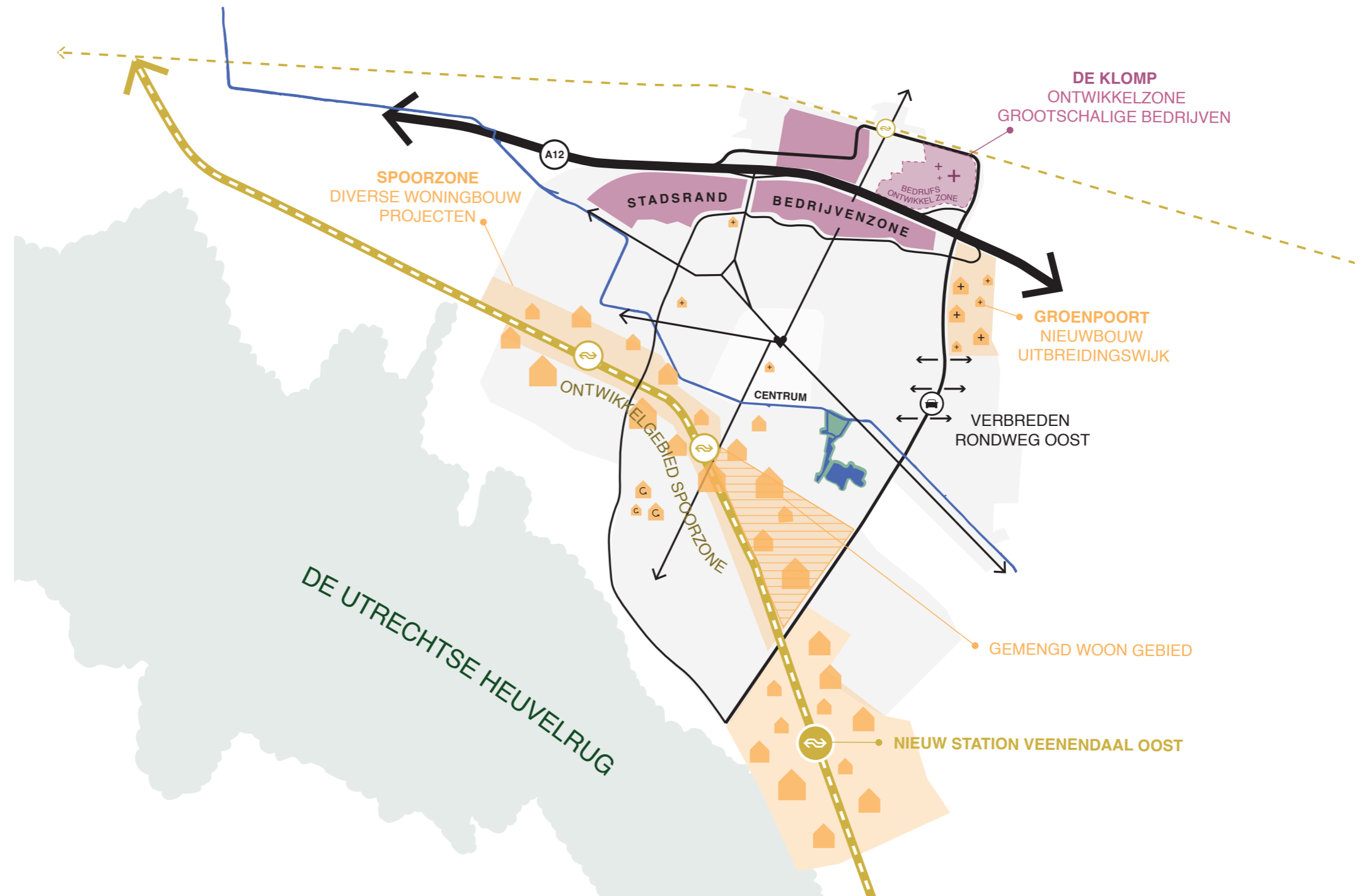
RUIMTELIJKE STRATEGIE

BUSINESS AS USUAL OP DE KAART

Hoe ziet Veenendaal er straks uit, als we de huidige ruimtelijke plannen van o.a. de gemeente en de NOVEX op de kaart projecteren:

- + Inzet op sprinter spoorzone en Veenendaal Oost
- + Eventueel nieuw sprinter station in het buitengebied
- + Verbreden Rondweg oost
Door de focus op het OV-loze Veenendaal Oost blijft auto afhankelijkheid in stand
- + De stad lijkt 'vol' door een relatief lage dichtheid en keert zich erg naar binnen
- + Abrupte scheiding tussen stad en landschap blijft in stand
- + Weinig focus op regionaal potentieel (WUR & groene regio) en ligging in de SUN

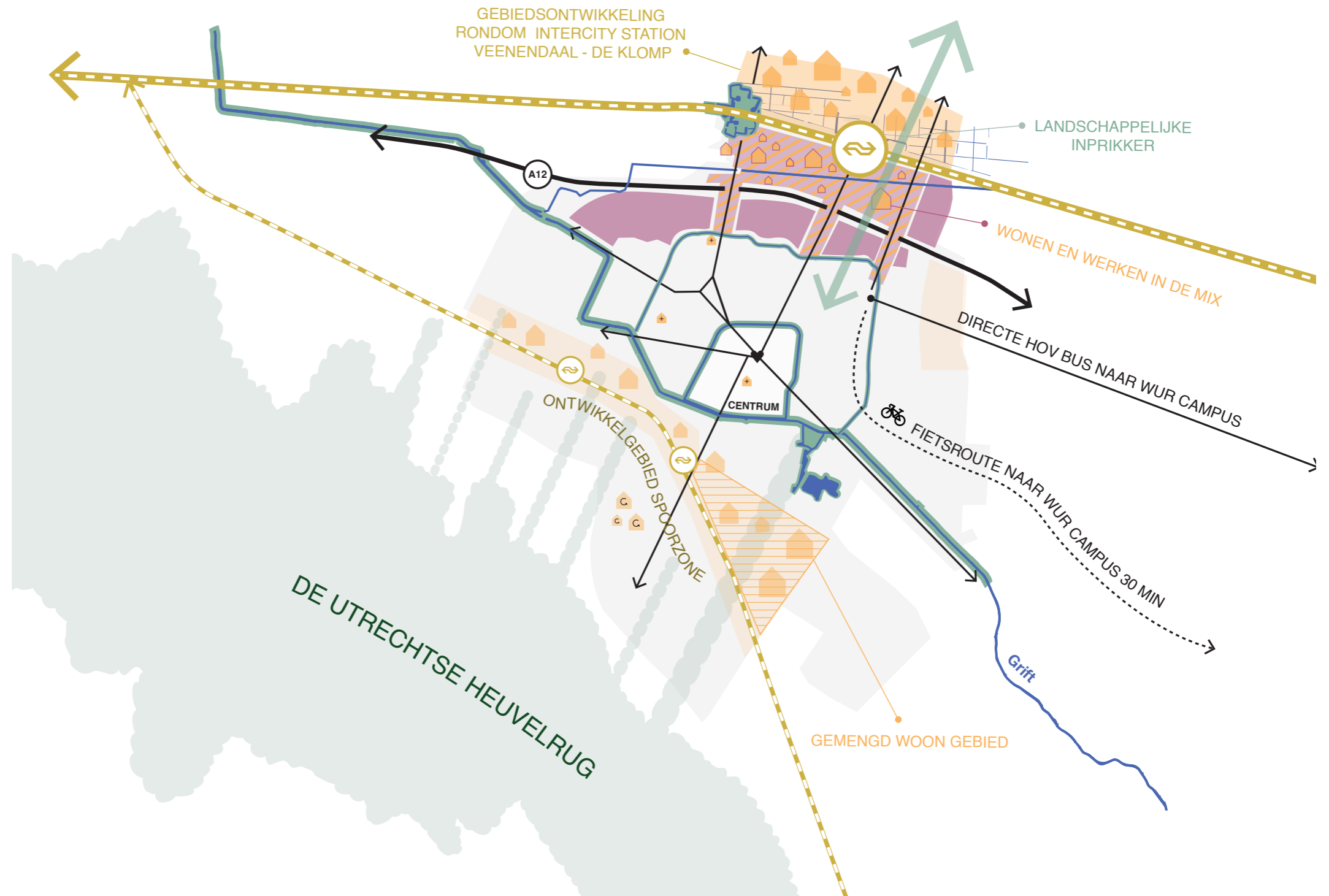

RUIMTELIJK ALTERNATIEF: SUN(NY) SIDE UP

Hoe ziet Veenendaal er straks uit, als we een nieuwe ruimtelijke strategie voor de stad maken gebaseerd op haar kernwaarden en het regionaal en landelijk potentieel?

+ Inzetten op het gebied rondom intercitystation Veenendaal - De Klomp

- + Inzetten op regionaal potentieel waaronder de Wageningen Universiteit: studentenhuysvesting en gerelateerde bedrijven
- + Inzetten op ligging in de SUN-corridor
- + Baseer ruimtelijke plannen op de kernwaarden van de stad: spoor, landschap en werk
- + Maak een sterk landschappelijk raamwerk, hou stadsranden open
- + Mix werken en wonen
- + Pas bedrijven prominent in, wees trots op de werkstad

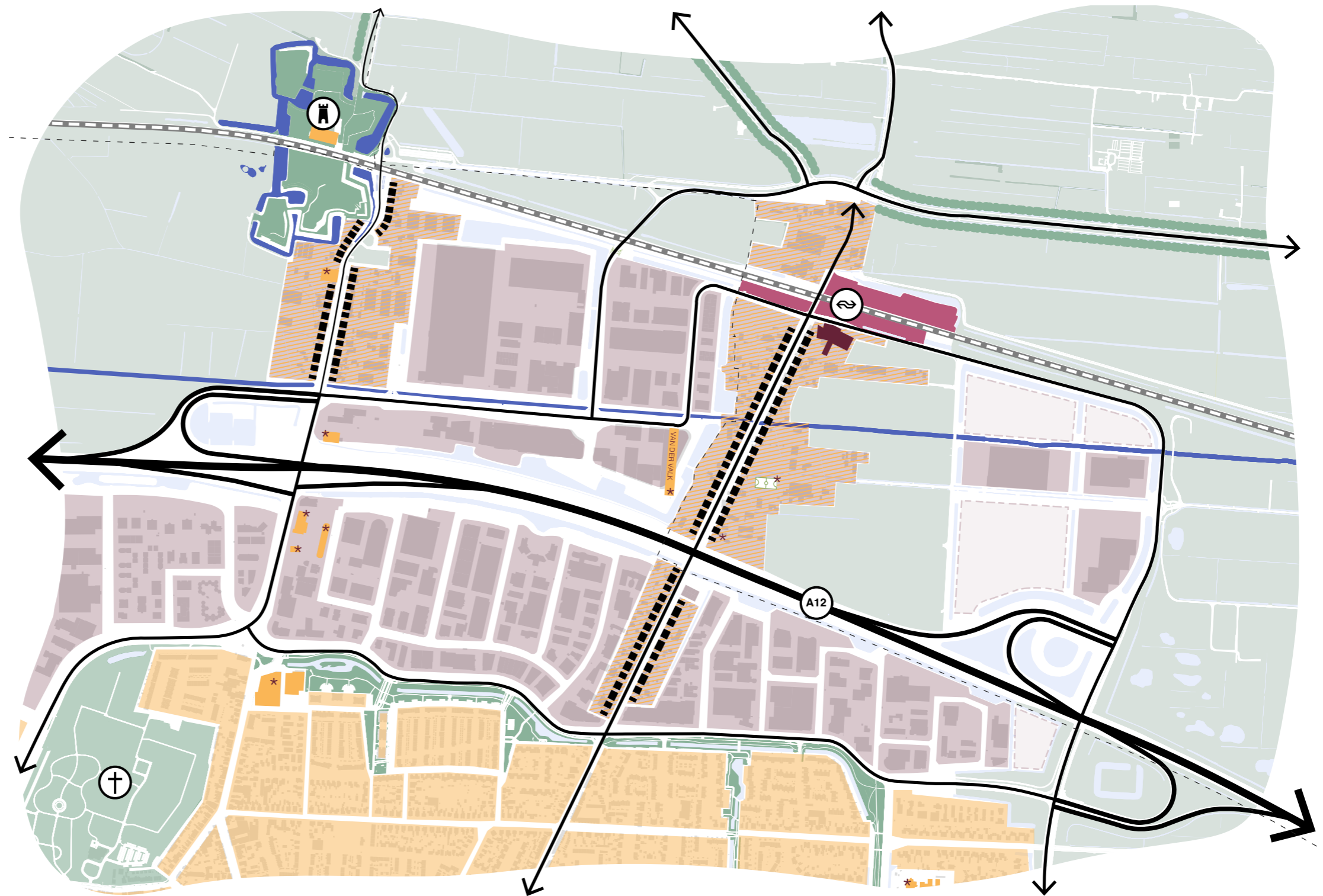

**ONTWERP VOOR VEENENDAAL - DE KLOMP
SUN(NY) SIDE UP**

HUIDIGE SITUATIE VEENENDAAL - DE KLOMP

Ederveen

Veenendaal centrum

- Woonwijk
- Bedrijventerrein
- Wonen en werken gemixt
- Bedrijfslocatie
- Bedrijfslocatie in ontwikkeling
- Voorziening
- Begraafplaats
- Fort
- Hoofdwaterstructuur
- Hoofdwegen
- Stationsgebied
- Lintbebouwing
- Sportveld
- Snelweg
- Spoor
- Landelijk agrarisch gebied
- Bomen laan
- Park
- Gemeente grens

HUIDIGE SITUATIE VEENENDAAL - DE KLOMP

Innovatielaan

Biologische kippenboer

Van der Valk hotel

Het enige intercity station met een zandpad?

Agrarische groothandel

Spitsuur op de fietsstraat

Werken of wonen?

De Grebbelinie

Tuintegels ophalen met de intercity

Hobbyboer met uitzicht op Van der Valk

Software bedrijf + kwalitatieve buitenruimte

Kerk aan de Nieuweweg-Noord

Een wereld waar groot & klein, landelijk & stedelijk en snel & langzaam naast elkaar kunnen bestaan

Bronnen: eigen foto's,
theaterwerkplaats MOMO

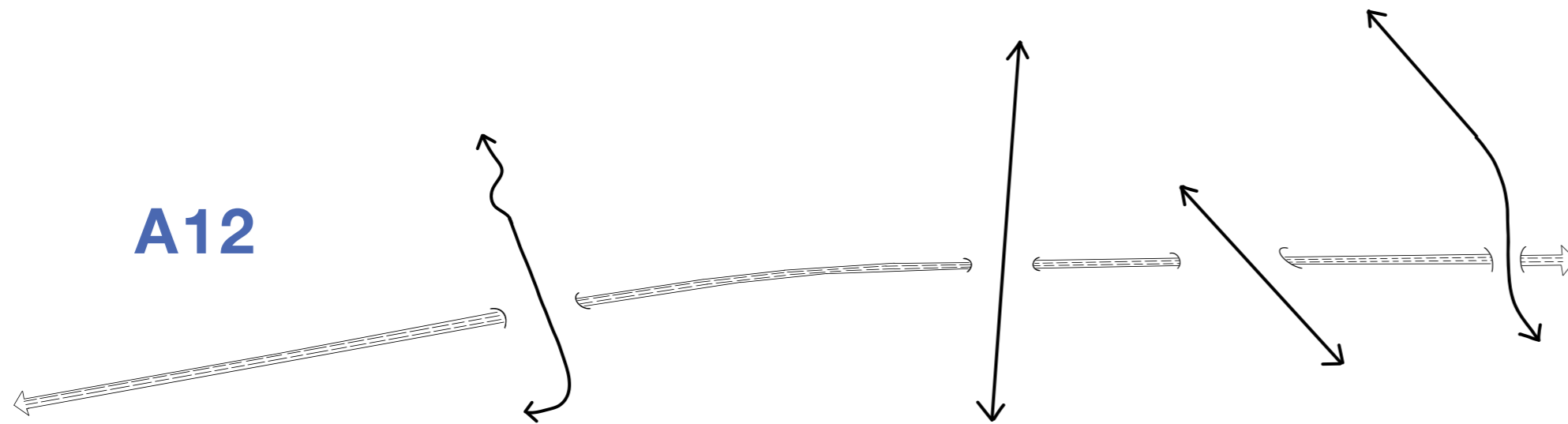
Griftweg, nog heel even zonder dozen....

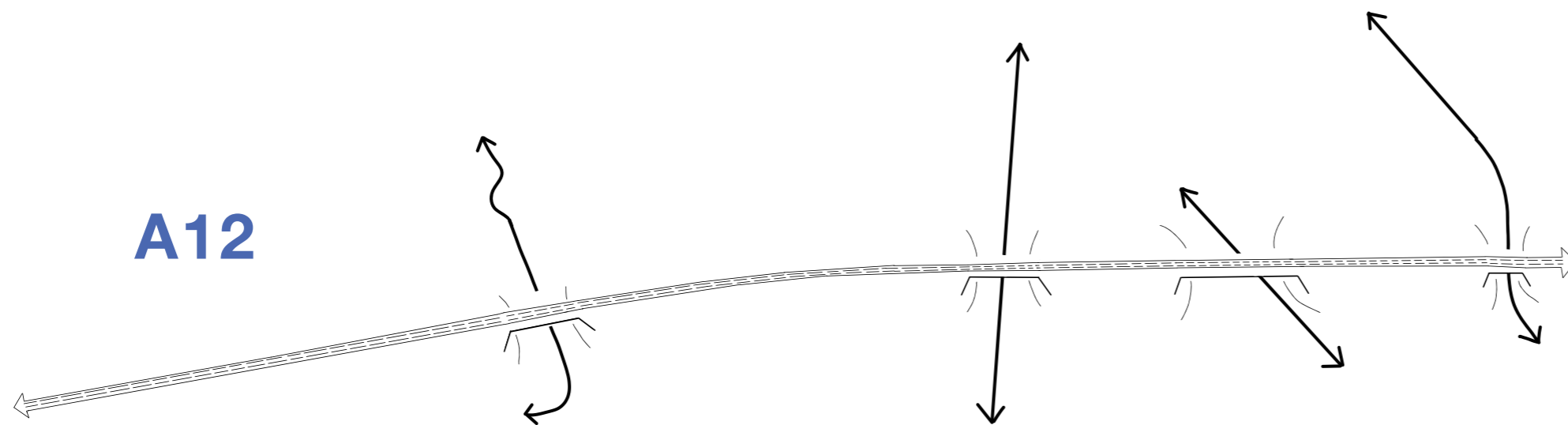
Theaterwerkplaats Momo

VERBINDEN OM TE KUNNEN ONTWIKKELEN

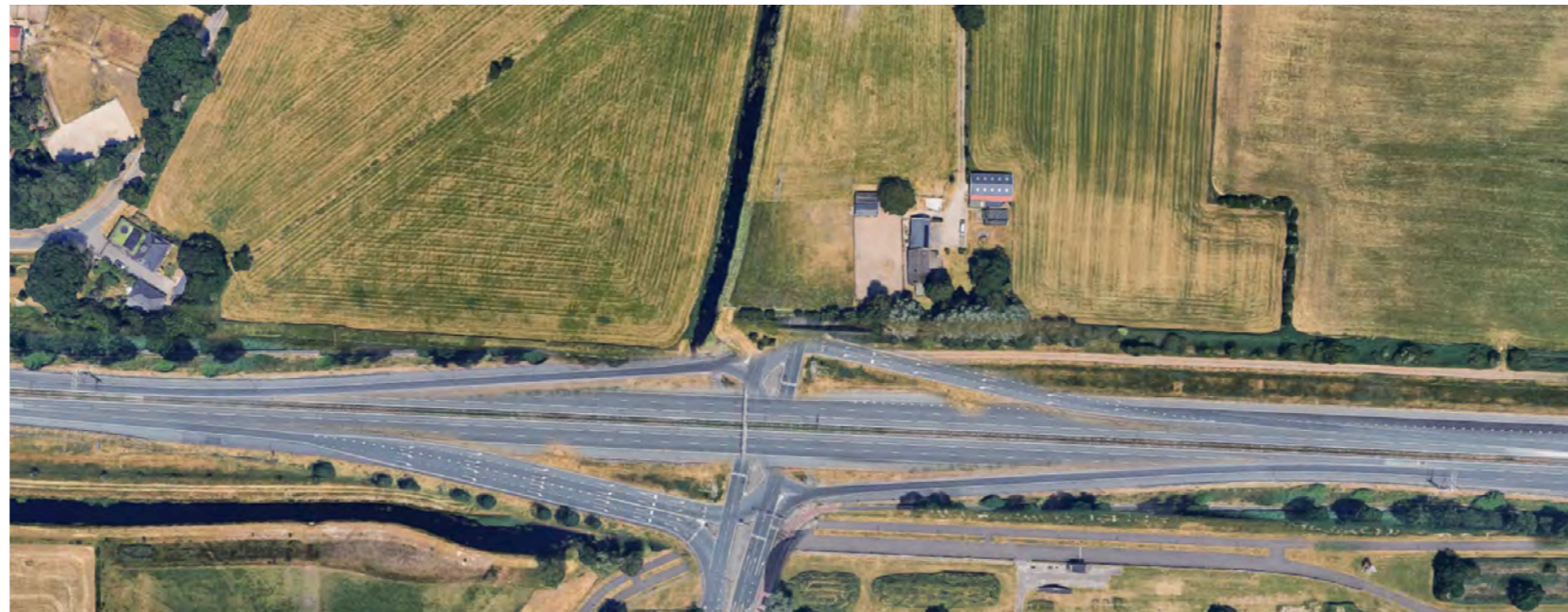
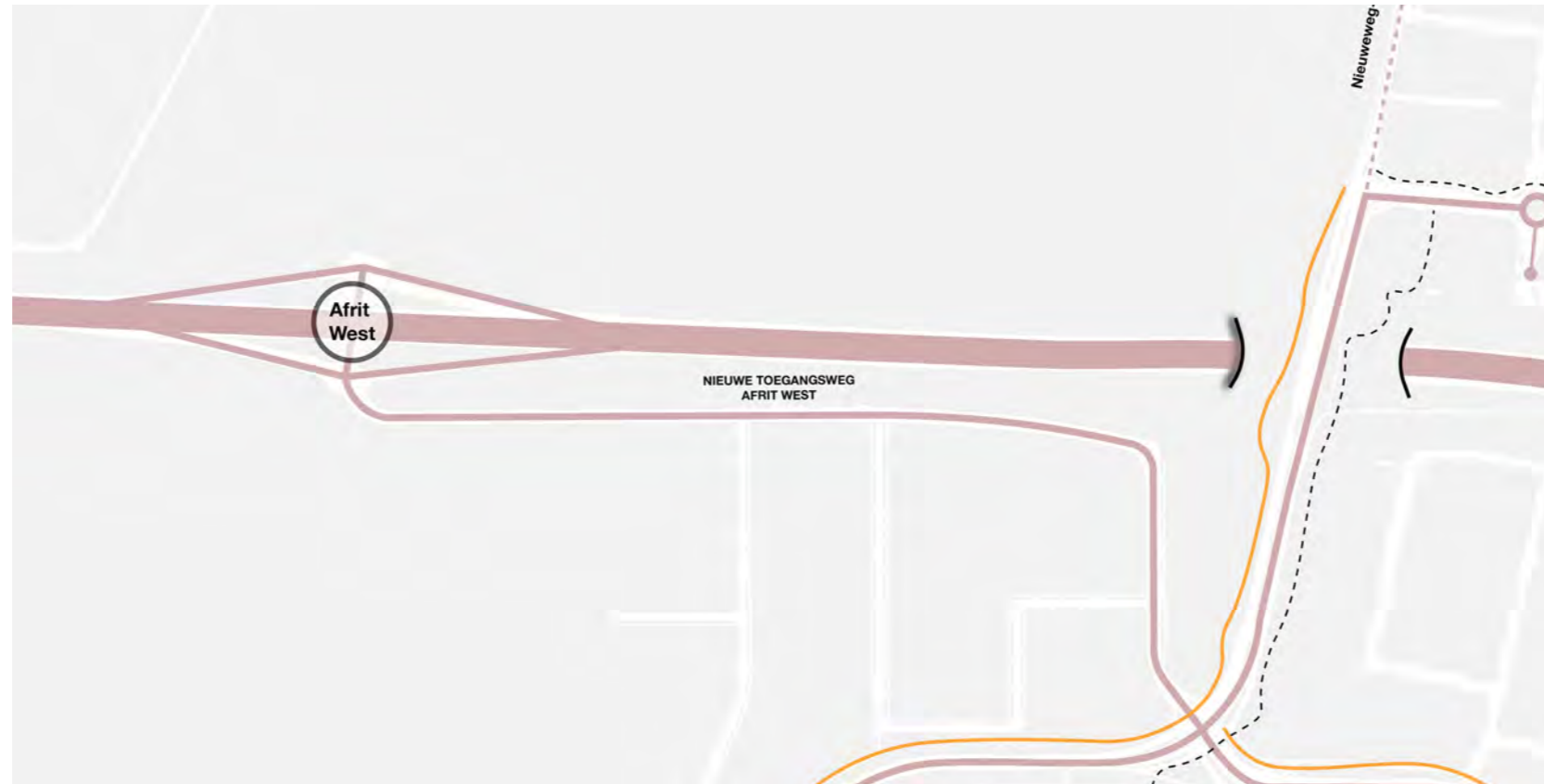
Impressie groene overbrugging A12

Voorbeeldbrede, groene en lichte onderdoorgang

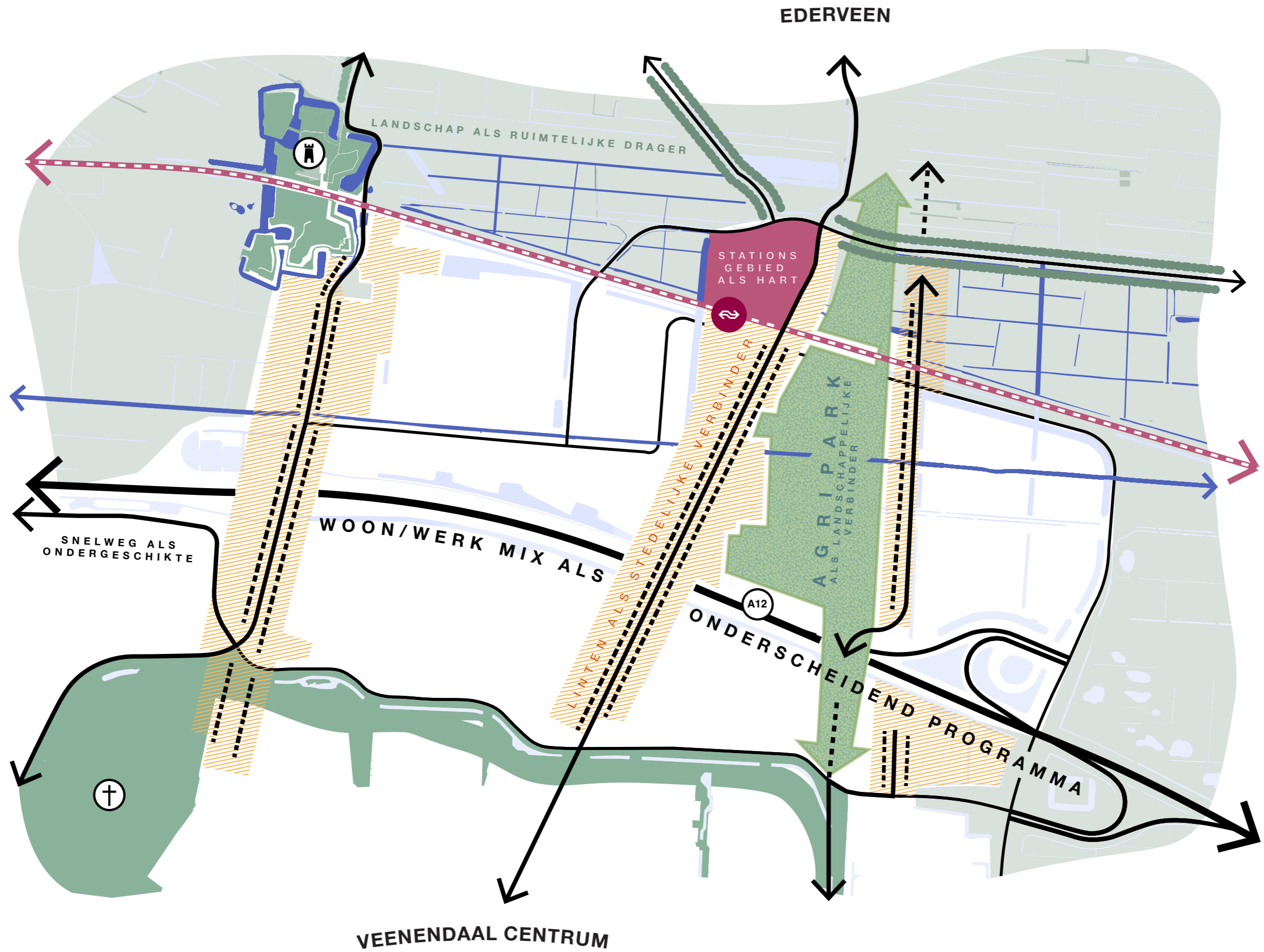

VERBINDEN OM TE KUNNEN ONTWIKKELEN

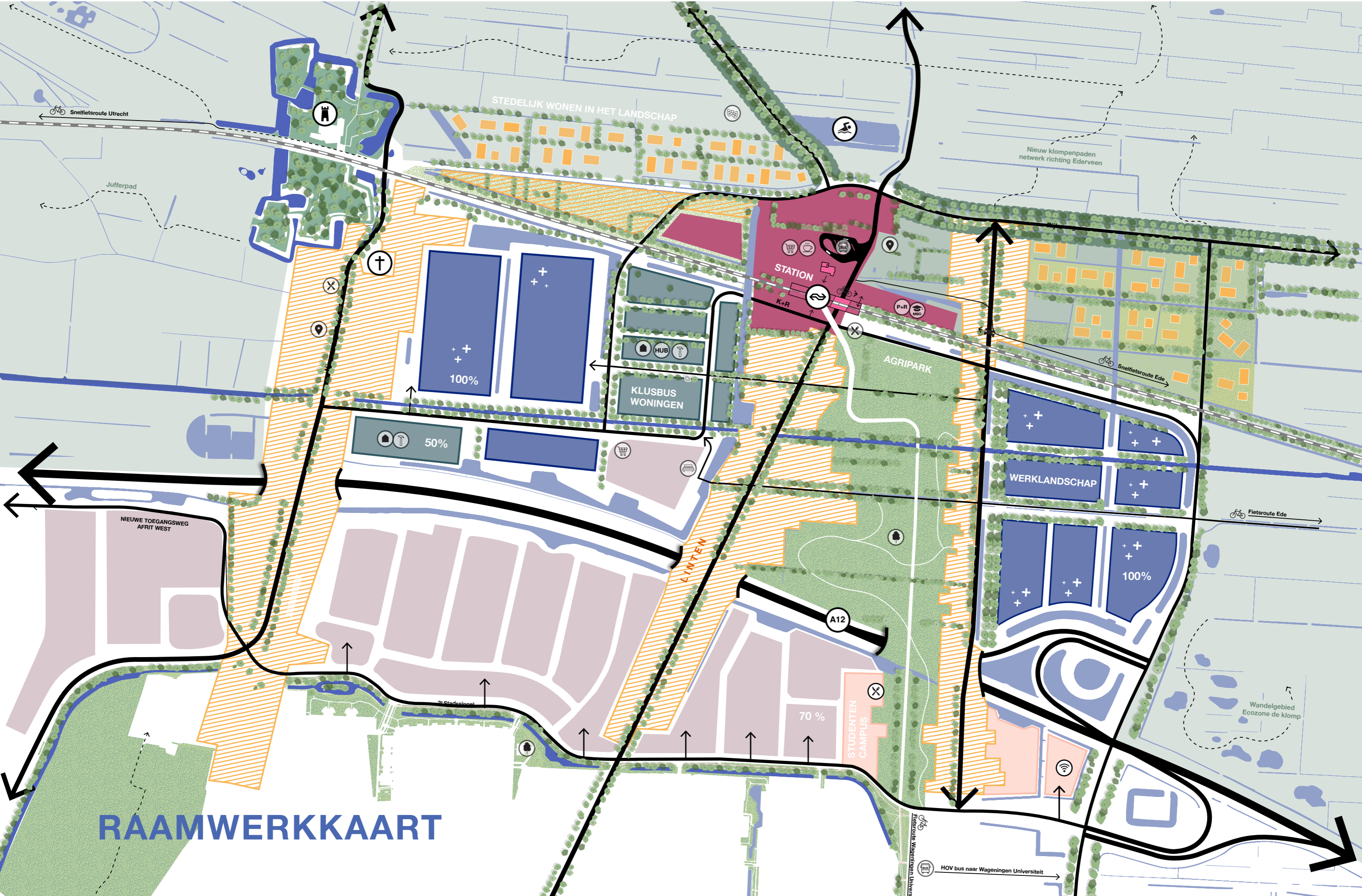

RUIMTELIJKE PRINCIPES

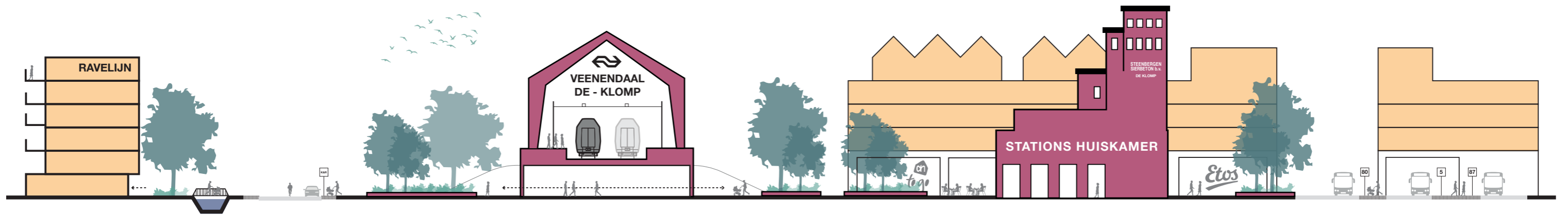

RAAMWERKKAART

 100 % werk	 Lintbebouwing wonen voor en werken achter op de kavel	 100% wonen	 Stations gebied, stadsappartementen en voorzieningen	 Argipark, recreatie en kleinschalige agrarische activiteit	 Belangrijke wegen en paden
 70 % werk / 30% wonen of voorzieningen	 Studenten campus	⊗ Fort	 Spoor	 Landelijk agrarisch gebied	
 50% werk / 50 % wonen					

STATION ALS HART

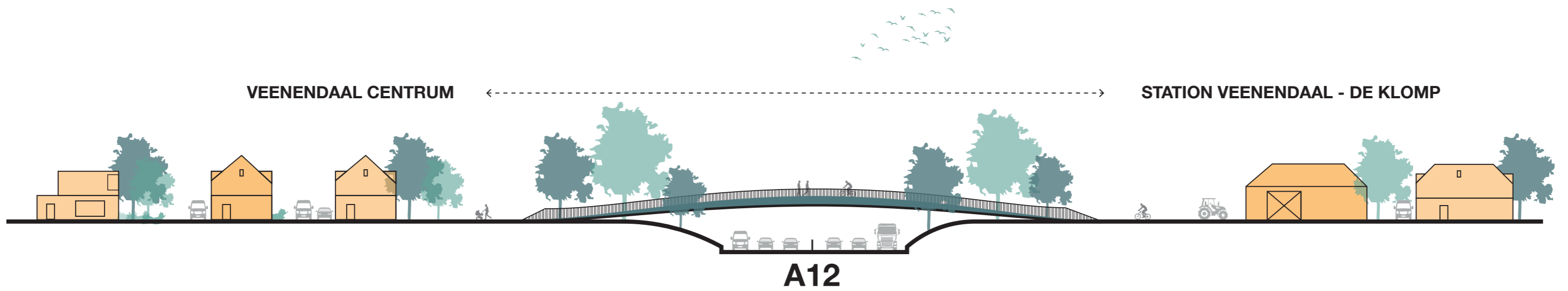

STATION ALS HART

LINTEN ALS VERBINDERS

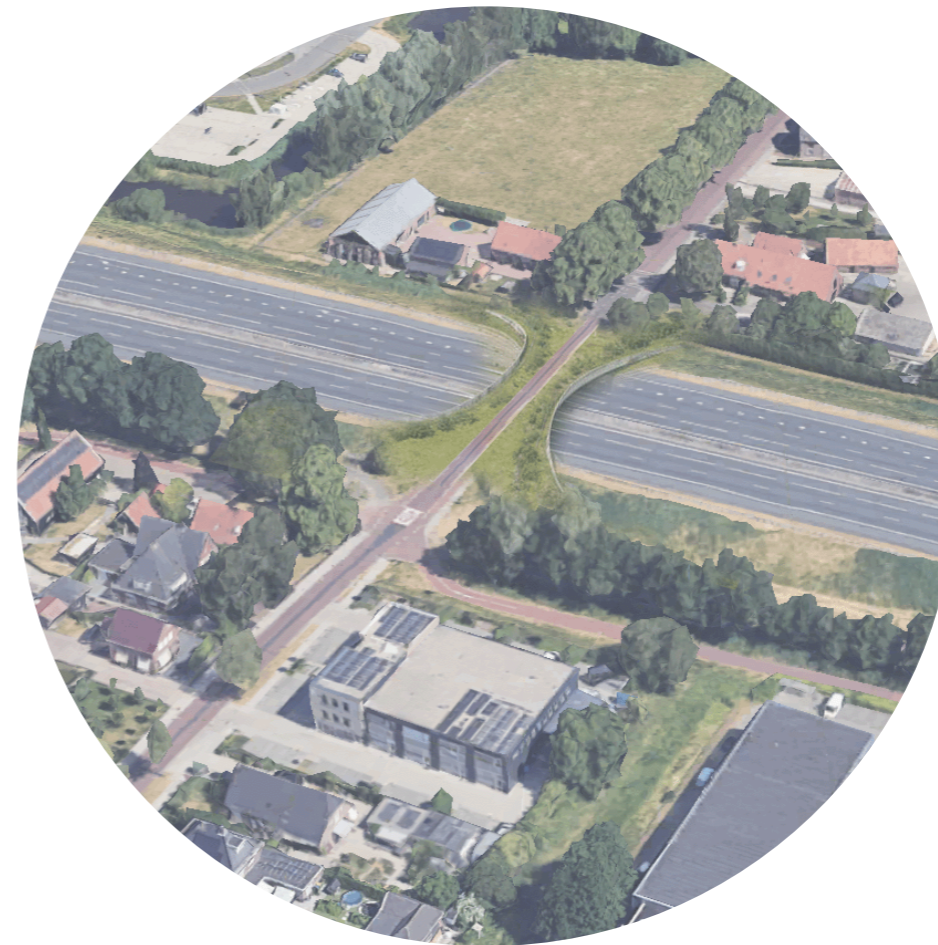

LINTEN ALS VERBINDERS

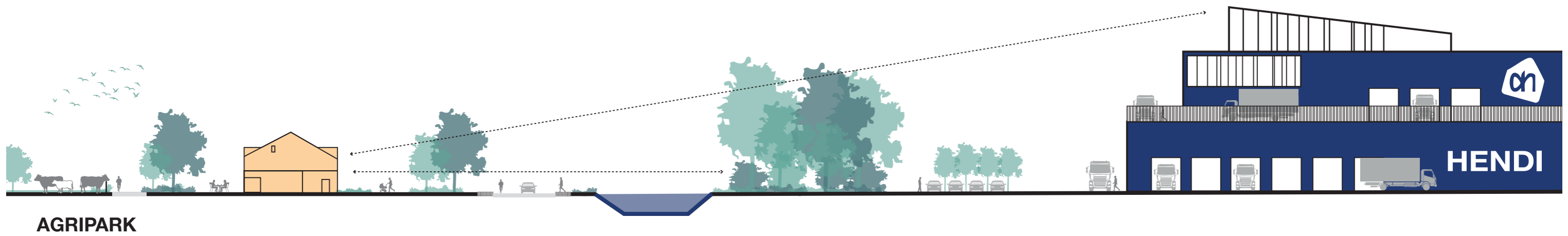
**Huidig lint stationsstraat met tunnel
onder de A12**

Impressie groene overbrugging A12

OPTIMAAL WERKLANDSCHAP

OPTIMAAL WERKLANDSCHAP

STUDENTEN CAMPUS IN HET PARK

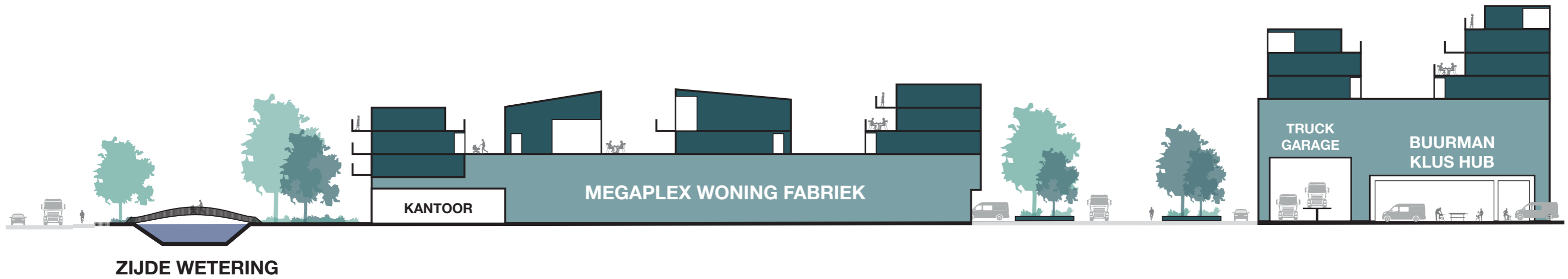

STUDENTEN CAMPUS IN HET PARK

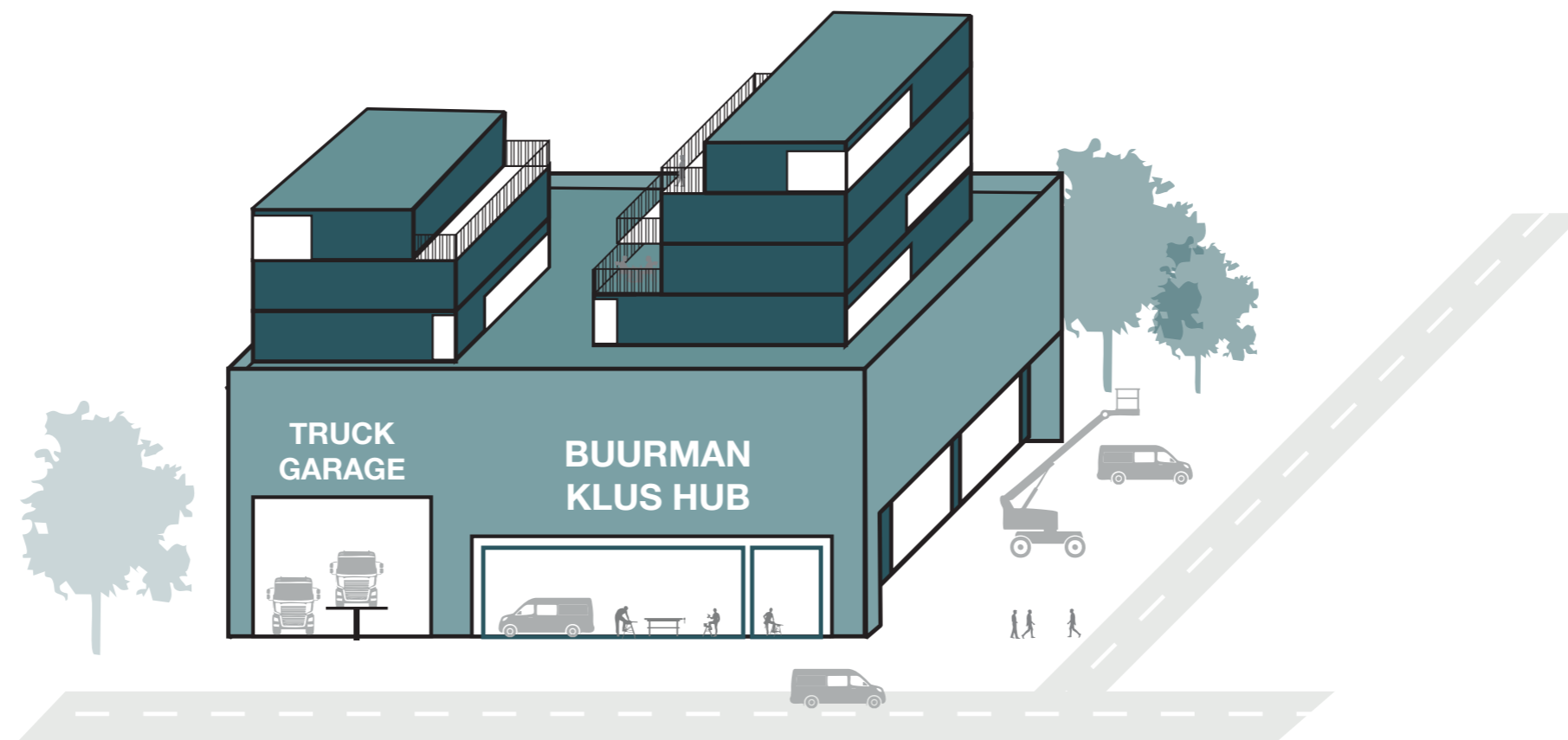

KLUSBUS WONINGEN

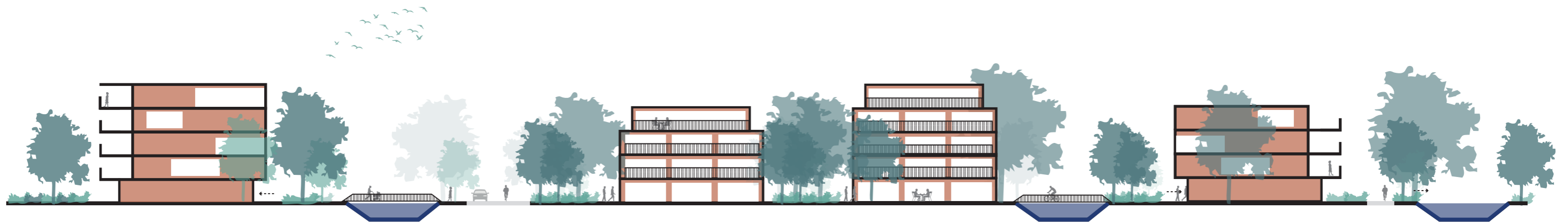

KLUSBUS WONINGEN

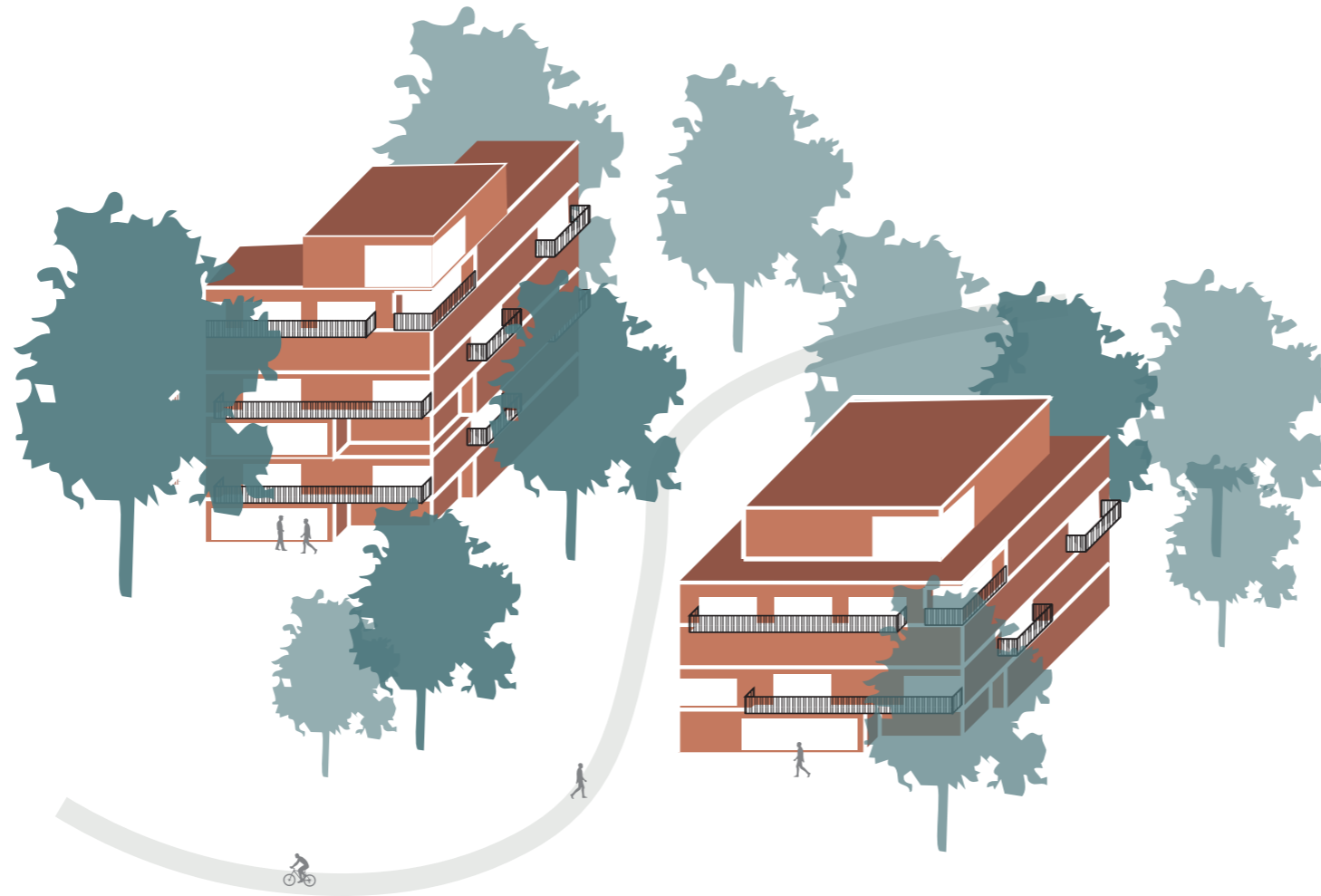

STEDELIJK WONEN IN HET LANDSCHAP

STEDELIJK WONEN IN HET LANDSCHAP

CONCLUSIE

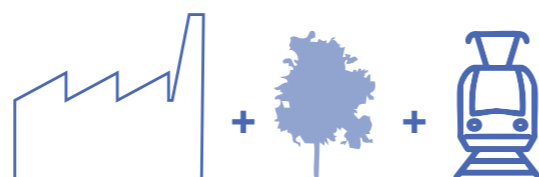
LESSEN VOOR EEN GEBIEDSEIGEN TOEKOMSTVISIE

Hoe ontwikkeld Veenendaal een toekomstvisie voortkomend vanuit het eigen karakter?

RUIMTELIJKE KERNWAARDEN

Veenendaal is een echte werkstad, wees hier trots op. Veenendaal is ook een echte spoorstad, zet hierop in. Veenendaal is een echte landschapsstad, trek deze landschappen de stad in en maak ze toegankelijk.

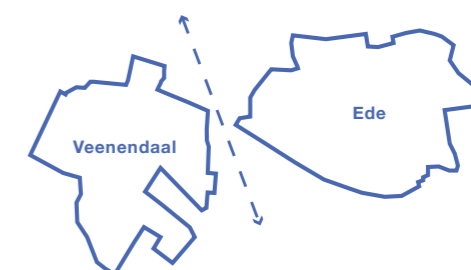
RUIMTELIJK VERHAAL

Mix wonen waar dat kan weer met werken en maak zo de werkstad weer zichtbaar. Neem als basis voor gebiedsontwikkelingen het landschap. Tak aan op bestaande structuren en herbestem beeldbepalende elementen zoals de veevoer fabriek bij Station Veenendaal - De Klomp

BEPAAAL POSITIE

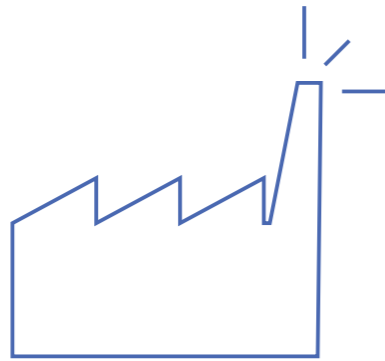
Kijk goed naar alle Novex opgaven, niet enkel de woningbouw opgaven. Zet in op de trek van west naar oost door te focussen op de ligging in de SUN -corridor, benut de nabijheid van de universiteit en versterk de positie in de foodvalley.

GRENZEN

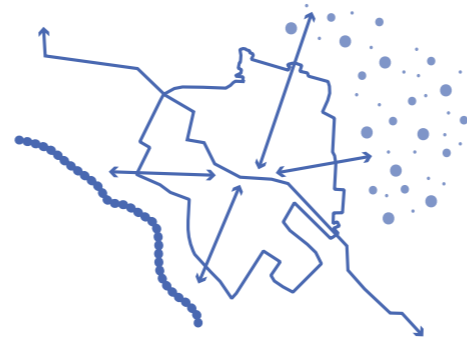
Alleen al het Klompgebied bestaat uit drie gemeenten en twee provincies, start een samenwerking

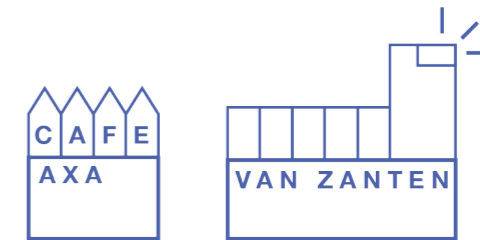
KWALITEITEN IN KAART

Landschap, erfgoed, werkgelegenheid, architectuur, voorzieningen, OV, breng ze in kaart en versterk er de omgevingsvisie mee.

GEBRUIK WAT ER AL IS

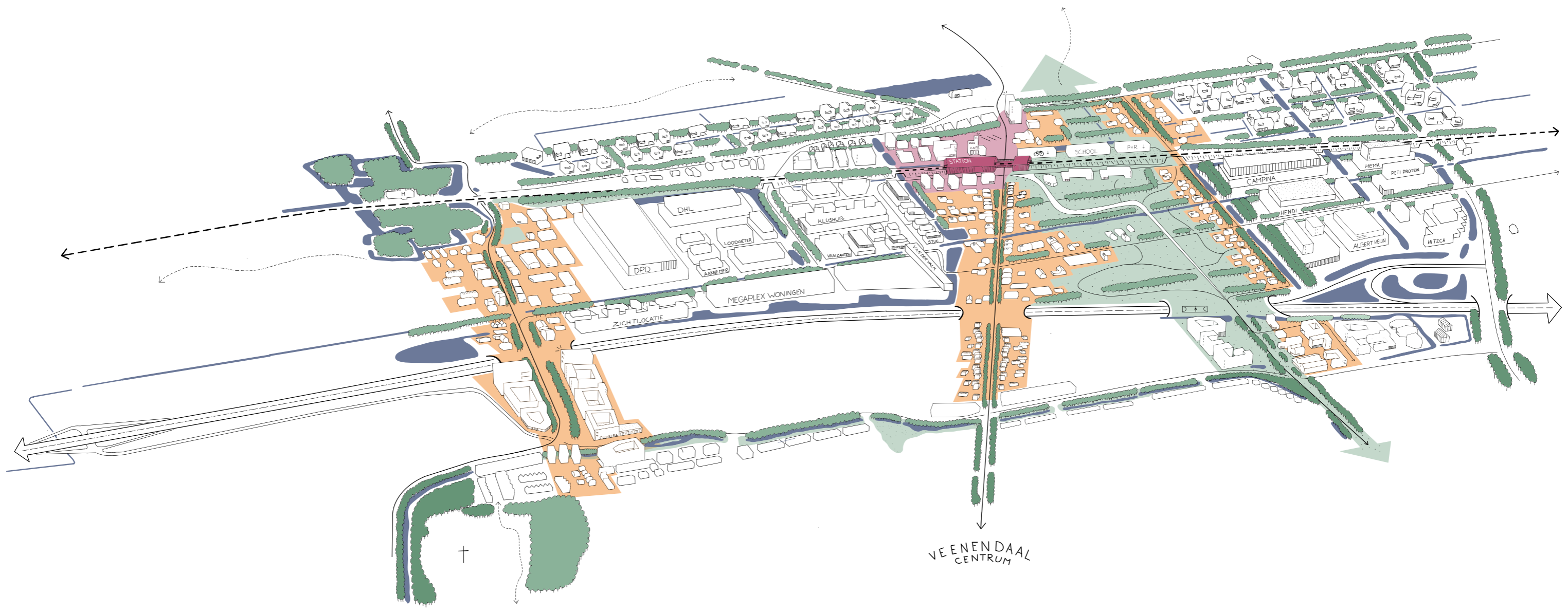
Veenendaal grijpt snel naar de sloopkogel. Onderzoek vaker de mogelijkheden voor herbestemming en laat panden niet verloederen met sloop als enige uitkomst

ONDERSCHEID JE

Creëer woningen die aansluiten op de behoeften van de jonge beroepsbevolking, bijvoorbeeld door klusbus woningen

VEENENDAAL
CENTRUM